

ЖИЧУА

РЕЛИГИОЗНО-МОРАЛНИ И ПРИВРЕДНИ КАЛЕНДАР

ЗА

НАРОД И СВЕШТЕНСТВО

ЗА ПРЕСТУПНУ ГОДИНУ

1900

ГОДИНА III.

УРЕДИЛИ :

ДИМ. К. МИХАЛОВИЋ

СВЕШТЕНИК — РЕДОВАН ЧЛАН СРПСКОГ ПОЉ ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА,

ПЕТАР МИЛОЈЕВИЋ

ПРОТОБАКОН, И

ДРАГУТИН ДИМИТРИЈЕВИЋ

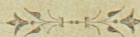
БАКОН.

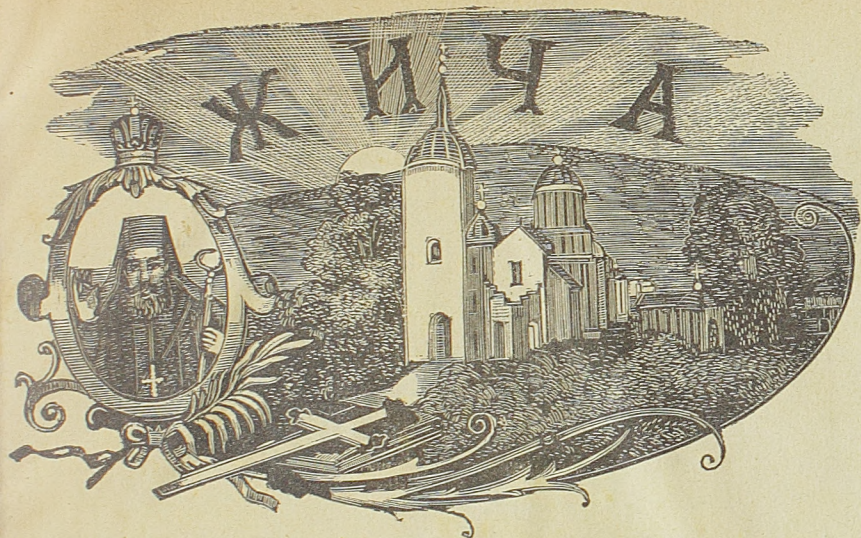
БЕОГРАД

Штампарија код „Просвете“ — Цар Урошева ул. бр. 5

САДРЖАЈ ЖИЧЕ ЗА 1900 ГОДИНУ

	СТРАНА
1. Календарски део	
2. Преосвећени Епископ шабачки г. Димитрије	33.
3. Љубав према Отаџбини — — — — —	35.
4. Хришћанин у цркви за време св. литургије	40.
5. Жена хришћанка — — — — —	49.
6. Преосвећени Епископ Тимочки г. Мелетије	53.
7. Младињско доба — — — — —	57.
8. Буди чист, ако хоћеш да будеш здрав од др. Р. Лаз.	59.
9. Деџа вера (по руском) — — — — —	64.
10. Нифифор Дуџић архимандрит — — — — —	66.
11. Кратке поуке о вери — — — — —	76.
12. Одузимање меда и припремање пчела за зимовање — — — — —	79.
13. Грађање и оправке цркава и црквени прирез	85.
14. О сточарству као саставном делу земљорадње од др. Ђ. Р-ћа — — — — —	91.
15. О храњењу живине др. Р-ћа — — — — —	92.
16. Једна врло важна поука др. Р-ћа — — — — —	94.
17. О калемлењу брескве (шефтелије) на кајсију	96.
18. Помози се и сам (из књиге „Буквице Болести“) од др. М. Јовановића — Батуа — — — — —	98.
19. Бира срећне дане. од поп Јове из Крњева —	110.
20. Пошта и телеграф — — — — —	111.
21. Таблица за преобраћање ока и кила — —	112.

РЕЛИГИОЗНО-МОРАЛНИ И ПРИВРЕДНИ КАЛЕНДАР

ЗА

НАРОД И СВЕШТЕНСТВО

ЗА ПРЕСТУПНУ ГОДИНУ

1900

ГОДИНА III.

УРЕДИЛИ :

ДИМ. К. МИХАЛОВИЋ

СВЕШТЕНИК — РЕДОВАН ЧЛАН СРПСКОГ ПОЉОПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА,

ПЕТАР МИЛОЈЕВИЋ

ПРОТОЉАКОН, И

ДРАГУТИН ДИМИТРИЈЕВИЋ

ЉАКОН.

БЕОГРАД

Штампарија код „Просвете“ — Цар Урошева ул. бр. 5.

1899.

а I 1388

~~14609/1900~~

С БЛАГОСЛОВОМ

ЊЕГОВОГ ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА АРХИЈЕПИСКОПА
БЕОГРАДСКОГ И МИТРОПОЛИТА СРПСКОГ

Господина

ИНОКЕНТИЈА

сз. 43003/17

Епископъ Уладарскій
Зусимовичъ

ПОКРЕТНИ ПРАЗНИЦИ

ПРАВОСЛАВНИ :

Триод почиње	30	јануара
Месне покладе	13	фебруара
Беле	20	„
Тод. Субота	26	„
Цвети	2	априла
Велики Петак	7	„
Ускрс	9	„
Преполовеније	3	маја
Спасов-дан	18	„
Духови	28	јуна
Сви свети	4	„
Задушнице	12	фебр. 27 маја
	21	октобра.
Месојеђа има	7	нед. и 2 дана.
Петрова поста има	3	нед. 4 дана.

РИМОКАТОЛИЧКИ :

Седамдесетница	11	фебруара
Пепељ. Среда	28	„
Цвети	8	априла
Ускрс	15	„
Спасов-дан	24	маја
Духови	3	јуна
Св. Тројица	10	„
Брашанчево (Телово)	14	„

Од непокретних празника и светаца пада :

40 мученика у четвртак 9 марта. — Бурђев-дан у недељу 23 априла,
— Петров-дан у четвртак 29 јунија. — Митров-дан у четвртак 26
октобра. — Св. Архангел Михаило у среду 8 новембра. — Ваве-
дење у уторак 21 новембра. — Божић у понедељак 25 децембра.

ГОДИНА 1900 ПРЕСТУПНА ЈЕ

Ове је године по црквеном рачунању, а по календару :

	Јулиј.	Григор.	Православ.
1. Златни број у кругу месечевом	— — 1	1	17
2. Епакта	— — — — — XI	XXIX	X
3. Година у кругу сунчеву	— — — — 5	5	16
4. Индикт	— — — — — 13	13	13
5. Недељно слово (врџцк лѣто)	— — VA	g	s
6. Пасхално слово (кључъ границъ)	—	—	c
7. Основаније	— — — — —	—	XI
Владајућа планета	Мернур.		

ЈАНУАР (СЕЧАЊ) ИМА 31 ДАН

ДАНИ	ПО СТАРОМ	Д.	ПО НОВОМ	МЕНЕ МЕС.
С.	1 Обр. госп. Вас. В. н. г.	13	Хиларије	
Недеља пред Просвјешченијем. Гл. 5. Еванђ. васкр. 8; на литург. апостол. зач. 298. Еванђеље Марково зач. 1.				
Н.	2 Силвестар папа рим.	14	Феликс	Пун месец 3-ћег у 8 с. 30 м. у вече вед. и мраз.
П.	3 Малах. и Гордџје ☉	15	Павле пустињак	
У.	4 Евстатије*)	16	Марцело папа	
С.	5 Теоф. и Теон. (Кр. д.)	17	Антоније	
Ч.	6 Богојављење	18	Приска девојка	
П.	7 Свб. Јов. Крстит.	19	Канут	
С.	8 Георгије и Емилијан	20	Фабијан	
Недеља по Просвјешченију. Гл. 6. Еванђ. васкрс. 9. на литургији апостол. зач. 224 Еванђ. Матеја зач. 8.				
Н.	9 Муч. Полијевкто	21	Агница девојка	Посл. чет- врт 12-ог у 1 с. 15 м. ујут., мраз.
П.	10 Григорије епископ	22	Викентије	
У.	11 Преп. Теодосије	23	Венч. Маријино	
С.	12 Муч. Татијана ☾	24	Тимотије	
Ч.	13 Емил и Стратоник	25	Обраћ. Павлово	
П.	14 Св. Сава I арх. срп.	26	Поликарпо	
С.	15 Павле Тивејски	27	Јов. Златоуст	
Недеља 31 Гл. 7. Еванђ. васкрс. 10; на литург. апост. зач. 280 од пола Еванђ. Лука зач. 93.				
Н.	16 Часне вериге ап. Петра	28	Карло велики	Нов месец 19-ог у 2 с. 45 м. у ју- тру, ветар.
П.	17 Антоније Велики	29	Франц Салез.	
У.	18 Мансим, Атав. и Кирил.	30	Мартина девојка	
С.	19 Макарије Египћан. ☉	31	Петар Ноласпен	
Ч.	20 Јевтимије Велики	1	Фебр. Игњат.	
П.	21 Максим исповедник	2	Сретење	
С.	22 Тимотије и Анаст.	3	Трипун	
Недеља 32. Глас 8 Еванђ. васкр. 11; на литургији апост. зач. 285, Еванђ. Лука зач. 94.				
Н.	23 Климент еп. анкирски	4	Вероника	Прва чет- врт 25-ог у 8 с. 57 м. пре подне, јака зима.
П.	24 Преп. маги Ксенија	5	Агата	
У.	25 Григорије Богослов ☾	6	Доротеја	
С.	26 Ксенофонт и друж.	7	Ромуалдо	
Ч.	27 Пренос мошти Јов. Зл.	8	Иван Исповедник	
П.	28 Јеврем Сирин	9	Аполонија	
С.	29 Пренос м. Игњ. Богн.	10	Схоластика	
Недеља 33 Митар и Фарисеја (поч. Триод) Гл. 1. Ев. васкр. 1; на литург. апост. зач. 112 и 334. Ев. Лук. зач. 89 и Мат. з. 11.				
Н.	30 Вел. Три Јерарха	11	Седамдесетница	
П.	31 Кир и Јован врачеви	12	Евлалија	

*) Овим словима обележеви су српски свеци.

ФЕБРУАР (ВЕЉАЧА) ИМА 29 ДАНА

ДАНИ	ПО СТАРОМ	Д.	ПО НОВОМ	МЕНЕ МЕС.
У.	1 Мученик Трифун	13	Катарина	Пун месец
С.	2 Срет. Господње ☿	14	Валентин	2-ог у 3 с.
Ч.	3 Симеон Богопримац	15	Анастасије	3 м. по под.
П.	4 Препод. Исидор	16	Јулијана девојка	јак ветар,
С.	5 Мученица Агатија	17	Констанција	облач.

Недеља 34. Блудног Сина. Глас 2. Еванђ. васкр. 2; на литургији апостол. зач. 135, Еванђ. Лук. зач. 79.

Н.	6 Вукол еп. смирн.	18	Симеон	Посл. чет врт 19-ог у 6 с. 6 м. у вече, ведро.
П.	7 Партеније епископ	19	Конрад	
У.	8 Сава II арх. српски	20	Елеветрије	
С.	9 Мученик Никифор	21	Елеонора	
Ч.	10 Мученик Хараламп. ☾	22	Петрова слава	
П.	11 Свештен. Власије	23	Романа	
С.	12 Мелетије патр. (Задуш.)	24	Матија апостол	

Недеља 35. Месопусна. Глас 3. Еванђ. васкр. 3; на литург. апостол зач. 140, Еванђ. Мат. зач. 106.

Н.	13 Симеон Мироточ. (М. П.)	25	Валпурга	Нов месец 17-ог у 0 с. 47 мин. по подне, облачно и ветровито.
П.	14 Авксентије и Кирил	26	Александар	
У.	15 Апостол Онисим	27	Леандар Епископ	
С.	16 Мученик Памфил	28	Пепељава Среда	
Ч.	17 Теодор Тирон ☿	1	Март Албин	
П.	18 Лав папа римски	2	Симплиције	
С.	19 Апостол Архип	3	Кунигунда	

Недеља 36. Сиропусна (Бела). Глас 4. Еванђ. васкр. 4; на литургији апостол зач. 112, Еванђ. Мат. зач. 17.

Н.	20 Лав еп. катан. (Бел. П.)	4	Казимир	Прва чет врт 25-ог у 8 с. 57 м. у пре подне, снег.
П.	21 Тимотије (Пост)	5	Евсевије	
У.	22 Прогл. Краљевине	6	Фридолин	
С.	23 Поликарп епископ	7	Тома из Аквина	
Ч.	24 I и II обрет. гл. Јов. Крс.	8	Иван од Бога	
П.	25 Тарасије патр. цар. ☉	9	Кирил и Методије	
С.	26 Порфир. Еп. (Тод. С.)	10	40 мученика	

Недеља прва поста (чиста). Глас 5. Еванђ. васкр. 5; на литургији апостол зач. 329 од пола, Еванђ. Јов. зач. 5.

Н.	27 Прокопије Декаполит	11	Ираклије
П.	28 Василије и Марина	12	Григорије
У.	29 Касијан Римљанин	13	Розина

МАРТ (ОЖУЈАН) ИМА 31 ДАН

ДАНИ		ПО СТАРОМ	Д.	ПО НОВОМ	МЕНЕ МЕС.
С.	1	Мученица Евдокија	14	Матилда	Пун месец 4-ог у 9 с. 34 м. ноћу, обл. и вет.
Ч.	2	Теодот еп. киринејски	15	Лонгин	
П.	3	Евтропије, Клеоник ☾	16	Киријак	
С.	4	Преподобни Герасим	17	Гертруда	

Недеља друга поста (пачиста). Глас 6. Еванђ. васкр. 6; на лит. ап. зач. 304 и 318, Еванђ. Марк. в. 7 и Јов. в. 36.

П.	5	Мученик Конон	18	Едвард	Посл. чет- врт 12-ог у 6 с. 59 м. у јутру, бура.
П.	6	42 муч. у Аморији	19	Јосиф заручник	
У.	7	Василије, Јеврем, Евг.	20	Јоаким	
С.	8	Теофилакт епископ	21	Бенедикт	
Ч.	9	40 мученика (Младен.)	22	Октавијан	
П.	10	Муч. Кодрат и др.	23	Викторин	
С.	11	Софроније п. Јерус.	24	Гаврил Архангел	

Недеља трећа поста (крстопоклона) Гл. 7. Еванђ. васкр. 7; на литург. апост. зач. 311, Еванђ. Марк. зач. 37.

П.	12	Григорије Двојеслов ☾	25	Благовести	Нов месец 18-ог у 9 с. 33 м. увече, хладно.
П.	13	Пренос мош. Ник. пат.	26	Касул	
У.	14	Преподобни Венедикт	27	Руперт	
С.	15	Муч. Агапије и др.	28	Гунтрам	
Ч.	16	Муч. Савин и Трофим	29	Еустазије	
П.	17	Алексије човек бож. ☾	30	Гвидо из Арца	
С.	18	Кирил арх. јерусал.	31	Амос пророк	

Нед. четвр. поста (средопосна) Гл. 8. Ев. васкр. 8; на литург. апост. зач. 314 и 229, Еванђ. Марк. зач. 40 и Мат. в. 10.

П.	19	Хрисант и Дарије	1	Април Хуго	Прва чет- врт 25-ог у 10 с. 17 м. увече, хла- дно — снег.
П.	20	Јован и Сергије	2	Франц Паула	
У.	21	Јаков епископ	3	Рихард	
С.	22	Василије пресвитер	4	Исидор	
Ч.	23	Никон и 200 ученика	5	Вићентије	
П.	24	Захарија, Артемије	6	Сикстус	
С.	25	Благовести ☾	7	Целестин	

Недеља пета поста (глувна) Гл. 1. Еванђ. васкр. 9; на литург. апост. зач. 321 од п. и 208, Еванђ. Марк. в. 47 и Лук. 35.

П.	26	Сабор Архан. Гаврила	8	Цвети	
П.	27	Матрона, Теодосије	9	Марија Клеоп.	
У.	28	Преп. Иларије	10	Језекиљ	
С.	29	Марко еп., и Кирил ђак.	11	Лав папа	
Ч.	30	Јован Лествичник	12	Јулије I папа	
П.	31	Ипатије, Јона митр.	13	Херменегилд	

АПРИЛ (ТРАВАЊ) ИМА 30 ДАНА

ДАНИ		ПО СТАРОМ	Д.	ПО НОВОМ	МЕНЕ МЕС.
С.	1	Марија Египћ. (Лаз. С.)	14	Тибурције	

Недеља шеста поста (цветна). На јут. Еванђ. од Мат. зач. 83;
на литург. апост. зач. 247, Еванђ. Јов. зач. 41.

Н.	2	Цвети	15	Ускре	Пун месец 3-ег у 2 с. 24 мин. по пон., ветар.
П.	3	Никита Исповедник ☉	16	Ускрш. понед.	
У.	4	Препод. Јосиф	17	Рудолф	
С.	5	Теодул и Агатапод	18	Аполовије	
Ч.	6	Јевтимије арх. цар.	19	Хермоген	
П.	7	Велики Петак	20	Домицила	
С.	8	Апост. Иродион	21	Анзелм	

Недеља Светла. На литург. апост. зач. 1. Еванђ. Јов. зач. 1;
на вечерњи Еванђ. Јов. зач. 65.

Н.	9	Васкрс. Христово	22	Леонидас	Посл. чет- врт 10-ог у 3 с. 56 м. по подне, клад. и обл.
П.	10	Васкрс. понед. ☾	23	Адалберт	
У.	11	Васкрс. уторак	24	Вм. Георгије	
С.	12	Василије еп. пароски	25	Марко еванг.	
Ч.	13	Свмуч. Артемон	26	Клетус	
П.	14	Мартин папа рим.	27	Перегрин	
С.	15	Аристарх и Трофим	28	Виталис	

Недеља Томина (Анти-пасха) Еванђ. васкр. 1; на литургији
апост. зач. 14, Еванђ. Јов. зач. 65.

Н.	16	Агап., Ирина и Хија	29	Петар мученик	Нов месец 17-ог у 6 с. 45 м. пре подне, не- постојано.
П.	17	Симеон Персидски ☉	30	Катарина сен.	
У.	18	Јов. уч. Гр. Декап.	1	Мај Филип	
С.	19	Јован веткопешч.	2	Анастасије	
Ч.	20	Преп. Теодор Трих.	3	Обретеније †	
П.	21	Јануарије и др.	4	Флоријан	
С.	22	Теодор Сикеот	5	Пије V	

Недеља Мироносица. Еванђ. васкр. 3; на литургији апостол
зач. 16 и 29. Еванђ. Марк. зач. 69 и Јов. зач. 52.

Н.	23	Ђурђев-дан	6	Јован из Дамаса	Прва чет- врт 24-ог у 3 с 01 м. по под., ма- гла и киша.
П.	24	Муч. Сава Стратил. ☾	7	Станислав	
У.	25	Еванг. Марко	8	Михаило	
С.	26	Василије Епископ	9	Григорије називј.	
Ч.	27	Симеон Срод. Госп.*)	10	Антонин	
П.	28	Јасон и Сосипатр	11	Мамерто	
С.	29	Василије острошки	12	Панкрације	

Недеља Раслабљеног. Еванђ. васкр. 4; на литург. апостол
зач. 23, Еванђ. Јов. зач. 14.

Н.	30	Ап. Јаков брат Јов.	13	Сервације
----	----	---------------------	----	-----------

*) Год. 1595, априла 27-ог спаљене су мошти св. Саве.

МАЈ (СВИБАЊ) ИМА 31 ДАН

ДАНИ	ПО СТАРОМ	Д.	ПО НОВОМ	МЕНЕ МЕС.
П.	1 Пророк Јеремија	14	Бонифације	
У.	2 Атанасије Алексан. ☉	15	Исидор	Пун месец
С.	3 Тимот. и Мавро (Преп.)	16	Иван Непомук	2-ог у 4 с.
Ч.	4 Мученица Пелагија	17	Бруно	59 мин. по
П.	5 Св. Петар Кориш.	18	Венандије	под., ведро.
С.	6 Праведни Јов	19	Целестин	

Недеља Самарјанке. Еванђ. васкр. 7; на литургији апост. зач. 28, Еванђ. Јов. зач. 12

Н.	7 Мученик Акакије	20	Бернардин	
П.	8 Еванђ. Јован	21	Константин В.	Посл. четврт
У.	9 Прев. м. св. Николе ☾	22	Јелена царица	9-ог у
С.	10 Ап. Симон Зилот	23	Дезидерије	9 с. 53 м.
Ч.	11 Кирил и Методије	24	Спасов дан	по подне,
П.	12 Св. Никодим I арх. срп.	25	Гргур VII папа	лепо време.
С.	13 Мученица Гликерија	26	Филип I	

Недеља Слепога. Еванђ. васкр. 8; на литург. апост. зач. 38, Еванђ. Јов. зач. 34.

Н.	14 Муч. Исидор	27	Марија Магдал.	
П.	15 Пахомије Велики	28	Герман	Нов месец
У.	16 Теод. освећ и Јеврем ☉	29	Максимилијан	16-ог у 4
С.	17 Апостол Андроник	30	Фердинанд	с. 12 м. по
Ч.	18 Спасов дан	31	Петронела	под., киша.
П.	19 Свмуч. Патрикије	1	Јуни Никодим	
С.	20 Св. Стеван Пиперски	2	Еразмо	

Недеља св. Огаца. Еванђ. васкр. 10. на литур. ап. в. 44 и 200, Еванђ. Јов. зач. 55 и 35.

Н.	21 Цар Конст. и ц. Јел.	3	Духови	
П.	22 Св. Јован Владимир	4	Духов. понед.	Прва четврт
У.	23 Епископ Михаил	5	Бонифације	24-ог у
С.	24 Преп. Симеон ☾	6	Норберт	8 с. 21 м.
Ч.	25 III обр. гл. Јов. Крст.	7	Роберт	иајутра, за-
П.	26 Св. Ђорђе Кратовац	8	Медардо	пара
С.	27 См. Терапонт (Задуш.)	9	Срце Исусово	

Недеља Педесетнице. Еванђ. на јутрењу Јов. зач. 65; на литургији апост. зач. 3, Еванђ. Јованово зач. 27.

Н.	28 Духови (св. Тројице)	10	Св. Тројица	
П.	29 Духов. Понедељак	11	Варнава	
У.	30 Духов. Уторак	12	Василид	
С.	31 Ап. Јермије	13	Антоније Велики	

ЈУНИ (ЛИПАЊ) ИМА 30 ДАНА

ДАНИ	ПО СТАРОМ	Д.	ПО НОВОМ	МЕНЕ МЕС.
Ч.	1 Муч. Јустин филос. ☉	14	Брашанчево	Пун месец
П.	2 Никифор патр. цар.	15	Витус	1. у 7 с. 1м.
С.	3 Муч. Лукилијан	16	Бено	јутру, обл.

Недеља 1. свих светих. Глас 8. Еванђ. васкр. 1; на литург. апостол зач. 330. Еванђ. Мат. зач. 38.

Н.	4 Митроф. пат. (П. покл.)	17	Рајнер	Посл. четврт 8-ог у 2 с. 19 м, изјут. лепо.
П.	5 Доротије епис. (П. пост)	18	Марцелин	
У.	6 Висарион, Текла ☉	19	Гервасије	
С.	7 Теодот епископ	20	Флорентина	
Ч.	8 Теодор Стратилат	21	Алојзије	
П.	9 Кирил арх. александ.	22	Павлин	
С.	10 Тимотије еп. пруски	23	Сидонија	

Недеља 2. Глас 1. Еванђ. васкр. 2; на литургији апостол зач. 81 од пола, Еванђ. Мат. зач. 9.

Н.	11 Вартолом. и Варнава	24	Ивањ-дан	Нов месец 15-ог у 2 с. 50м. изјут. киша.
П.	12 Онуфрије, Петар	25	Проспер	
У.	13 Муч. Акилина	26	Јеремија пророк	
С.	14 Прор. Јелисије ☉	27	Владислав краљ	
Ч.	15 Кв. Лазар (Вид. д.)	28	Лав II папа	
П.	16 Чудотв. Тихон	29	Петров дан	
С.	17 Исмаил, Мануел, Савел	30	Спомен Павлов	

Недеља 3. Глас 2. Еванђ. васкр. 3; на литург. апост. зач. 88, Еванђ. Мат. 18.

Н.	18 Муч. Леонтије, Ипатије	1	Јули Теобалд	Прва четврт 23-ег у 1 с. 36 м. по поноћи, лепо време.
П.	19 Јуда брат Госп.	2	Похађ. Богород.	
У.	20 Методије еп. патар.	3	Анатолије	
С.	21 Муч. Јулијан Тарш.	4	Удалрико	
Ч.	22 Евсевије еп. самосат. ☾	5	Кирил и Методије	
П.	23 Муч. Агрипина	6	Исаија пророк	
С.	24 Рожд. Јов. кр. (И. д.)	7	Вилибалдо	

Недеља 4. Глас 3. Еванђ. васкр. 4; на литург. апост. зач. 93, Еванђ. Мат. зач. 25.

Н.	25 Муч. Февронија	8	Килијан	Пун месец 30-ог у 2 с. 44 мин. по под., киша.
П.	26 Преп. Давид, Јован	9	Викторија	
У.	27 Преп. Сампсон	10	Амалија	
С.	28 Пренос м. Кира и Јована	11	Пије I папа	
Ч.	29 Ап. Петар и Павле ☉	12	Хајнрих	
П.	30 Сабор 12 апостола	13	Маргарита	

ЈУЛИ (СРПАЊ) ИМА 31 ДАН

ДАНИ	ПО СТАРОМ	Д.	ПО НОВОМ	МЕНЕ МЕС.
С.	1 Врач. Кузм. и Дамјан	14	Бенавентура	

Недеља 5. Глас 4. Еванђ. васкр. 5; ка литург. апост. зач. 103.
Еванђ. Мат. зач. 28.

П.	2 Шлагање хаљ. Богор.	15	Растанак Апостола	Посл. четврт 7-ог у 6 с. 54 м. изјут, лепо време.
П.	3 Мученик Јакинџ	16	Марија	
У.	4 Андрија арх. критски	17	Алексије	
С.	5 Атанасије Атонски	18	Арнолд	
Ч.	6 Преп. Сисој Велики	19	Арсеније	
П.	7 Тома и Акакије ☉	20	Илија пророк	
С.	8 Вмуч. Прокопије	21	Данило пророк	

Недеља 6. Глас 5. Еванђ. васкр. 6; на литург. апост. зач. 110
Еванђ. Мат. зач. 29.

Н.	9 Муч. Павкрације	22	Марија Магдал.	Нов месец 14-ог у 3 с. 06 м. по п. киша и вет.
П.	10 45 муч. у Никополу	23	Аполинарије	
У.	11 Еуфемија, Олга	24	Христина	
С.	12 Прокло и Иларије	25	Јаков Апостол	
Ч.	13 Сабор арх. Гаврила	26	Ана	
П.	14 Апостол Акила ☉	27	Пантелија	
С.	15 Кирик и м. Јулита	28	Инокентије I	

Недеља 7. св. Отаца. Глас 6. Еванђ. васкр. 7; на литург. апостол зач. 334, Еванђ. Јов. зач. 56.

Н.	16 Свмуч. Атиноген	29	Марга	Прва четврт 22 ог у 6 с. 08 м. по под, лепо време.
П.	17 Марина (Огњ. Марија)	30	Абдон	
У.	18 Јакинџ и Емилијан	31	Игњат Лојола	
С.	19 Макрена с. Вас. Велик.	1	Август Ч. Вериге	
П.	20 Пророк Илија	2	Порцијункула	
П.	21 Симеон и пр. Језекиљ	3	Стеван	
С.	22 Марија Магдалина ☾	4	Доминик	

Недеља 8. Глас 7. Еванђ. васкр. 8; на литургији апостол зач. 124, Еванђ. Мат. зач. 58.

Н.	23 Трофим и Теофил	5	Марија Снежна	Пун месец 29-ог у 10 с. 58 м. у вече, лепо време.
П.	24 Муч. Христина	6	Преображење	
У.	25 Успеније св. Ане	7	Кајетан	
С.	26 Јермолај, Параскева	8	Киријак	
Ч.	27 Вмуч. Пантелејмон	9	Роман	
П.	28 Прохор и Никанор	10	Лаврентије	
С.	29 Муч. Калиник ☺	11	Сузана	

Недеља 9. Глас 8. Еванђ. васкр. 9; на литург. апост. зач. 128,
Еванђ. Мат. зач. 59.

Н.	30 Мајка Ангелина десп.	12	Клара
П.	31 Јевдоким (покл. Госп.)	13	Хиполит

АВГУСТ (КОЛОВОЗ) ИМА 31 ДАН

ДАНИ	ПО СТАРОМ	Д.	ПО НОВОМ	МЕНЕ МЕС.
У. 1	Налав. † Макав. (пост)	14	Евсевије	Посл. четврт 5-ог у 1 с. 08 м. пред вече, киша.
С. 2	Краљев дан	15	Вел. Госпођа	
Ч. 3	Исак, Далмат., Фауст	16	Рокус	
П. 4	7 деце у Ефесу	17	Либерат	
С. 5	Вуч. Евсигније ☉	18	Јелена царица	

Недеља 10. Глас 1. (али се васкр. не узима ништа, служб. празн., Ев. јутр. Лука з. 45; на лит. аџ. 65 Ев. Мат. 70.)

Н. 6	Преображење	19	Лодовик	
П. 7	Мученик Дометије	20	Стев. кр. угар.	
У. 8	Емилијан и Мирон	21	Франциска	
С. 9	Апостол Матија	22	Тимотије	
Ч. 10	Архијакон Лаврентије	23	Филип	
П. 11	Еупло и Сосана	24	Бартоломије	
С. 12	Фотије и Аникит	25	Генезије	

Недеља 11. Гл. 2. Еванђ. васкр. 11; на литург. апост. зач. 141. Еванђ. Мат. зач. 77.

Н. 13	Максим Исповедник ☉	26	Самуило	Нов месец 13-ог у 5 с. 15 м. изјут. лепо.
П. 14	Пророк Михеј	27	Јосиф	
У. 15	Усп. Бог. (В. Госп.)	28	Августин	
С. 16	Пренос убр. Господ.	29	Усјекновење	
Ч. 17	Мирон, Стратон и др.	30	Роза	
П. 18	Муч. Флор и Ловро	31	Рајмунд	
С. 19	Андрија Стратилат	1	Септем. Егидије	

Недеља 12. Глас 3. Еванђ. васкр. 1; на литург. апост. зач. 158. Еванђ. Мат. зач. 79.

Н. 20	Пророк Самуило	2	Антоније	Прва четврт 21 ог у 3 с. 6м. пре подне, променљиво.
П. 21	Апостол Тадија ☾	3	Рајмунд	
У. 22	Муч. Агатоник	4	Розалија	
С. 23	Мученик Луп	5	Викторин	
Ч. 24	Свмуч. Евтихије	6	Захарија	
П. 25	Ап. Варгол. и Тит	7	Регина	
С. 26	Адријан и Наталија	8	Мала Госпођа	

Недеља 13. Глас 4. Еванђ. васкр. 2; на литургији апостол зач. 166, Еванђ. Мат. зач. 87.

Н. 27	Преп. Пимен	9	Горгоније	Пун месец 28-ог у 9 с. 18 м. изјутра, непостојано.
П. 28	Мојсије Мурин ☽	10	Никола	
У. 29	Усјек. вл. Јов. Крст.	11	Аврам праотац	
С. 30	Сабор срп. просвет.	12	Гвидо	
Ч. 31	Полагање појаса Богор.	13	Маврикије	

СЕПТЕМБАР (РУЈАН) ИМА 30 ДАНА

ДАНИ		ПО СТАРОМ	Д.	ПО НОВОМ	МЕНЕ МЕС.
П.	1	Симеон Столпник	14	Крстов-дан	
С.	2	Јоаник II арх. срп.	15	Никодим	

Недеља 14. Глас 5. Еванђ. васкр. 3; на литург. апост. зач. 170,
Еванђеље Мат. зач. 89.

Н	3	Антим и Теоктист ☾	16	Људмила	
П.	4	Вавила еп! и Мојсеј	17	Хилдегарда	Посл. чет- врт 3 ег у 10 с. 19. м. по под. ле- по време, јаке врућ.
У.	5	Захарија и Јелисавета	18	Тома	
С.	6	Муч. Евдоксије	19	Јануарије	
Ч.	7	Мученик Созонт.	20	Евстахије	
П.	8	Рожд. Бог. (М. Гос.)	21	Матеј еванг.	
С.	9	Јоаким и Ана	22	Мавриције	

Недеља 15 пред Воздвижењем. Глас 6, Еванђ. васкр. 4; на
литургији апостол зач. 215, Еванђеље Јов. зач. 9.

Н	10	Минод., Митр. и Нимф.	23	Текла	Нов месец 13-ог у 9 с. 18 м. пре подне, про- менљиво.
П.	11	Препод. Теодора	24	Руперг	
У.	12	Свмуч. Автоном	25	Клеофас	
С.	13	Сатник Корнилије ☉	26	Кипријан	
Ч.	14	Возд. чев. (Кр. д.)	27	Козма и Дамјан	
П.	15	Вмуч. Никита	28	Већеслав краљ	
С.	16	Вмуч. Еуфимија	29	Арх. Михаил	

Недеља 16 по Воздвижењу. Глас 7. Еванђ. васкр. 5; на
литургији апостол зач. 203, Еванђ. Марк. зач. 37.

Н	17	Софија и њене 3 кћери	30	Јероним	Прва чет- врт 21 у 9 с. 18 м. пре подне, лепо време.
П.	18	Отац Евменије	1	Октобар Ремиг	
У.	19	Трофим и Саватије	2	Леодегарије	
С.	20	Вмуч. Евстатије	3	Кандид	
Ч.	21	Апостол Кодрат ☾	4	Франциск. С.	
П.	22	Фока и пр. Јона	5	Плацид	
С.	23	Зачеће Јов. Крститеља	6	Фидес	

Недеља 17. Глас 8. Еванђ. васкр. 6; на литург. апост. в. 182,
Еванђеље Мат. 62.

Н	24	Симеон краљ првов.	7	Јустина	Пун месец 26-ог у 0 с. 22 м. изјут., киша.
П.	25	Преп. Еуфросинија	8	Бригита	
У.	26	Смрт Јов евангел. ☉	9	Дионисије	
С.	27	Муч. Калистрат	10	Франц. Борђ.	
Ч.	28	Преп. Харитон	11	Никасије	
П.	29	Киријак от. (Мих. дан)	12	Максимијан	
С.	30	Григорије из Арменије	13	Коломан	

ОКТОБАР (ЛИСТОПАД) ИМА 31 ДАН

ДАНИ	ПО СТАРОМ	Д.	ПО НОВОМ	МЕНЕ МЕС.
------	-----------	----	----------	-----------

Недеља 18. Гл. 1. Еванђ. васкр. 7; на литургији апостол
зач. 188, Еванђ. Мат. зач. 17.

И.	1	Покров Богородичин	14	Калист	Посл. чет- врт 3-ег у 1 с. 13 м. пре подне, хладно.
П.	2	Кипријан и Јустина	15	Терезија	
У.	3	Дионисије Ареопагит	16	Галус	
С.	4	Стеван Штиљановић	17	Хедвига	
Ч.	5	Муч. Харитина	18	Еванг. Лука	
П.	6	Апостол Тома	19	Фердинанд	
С.	7	Сергије и Вакх	20	Фелицијан	

Недеља 19. Св. Отаца Гл. 2 Еванђ. васкр. 8; на литург. апост.
зач. 334, Еванђ. Јов. зач. 56.

И.	8	Преп. Пелагија	21	Урсула	Нов месец 11-ог у 2 с. 50 м. по подне, мут- но време.
П.	9	Стеван десп. срп.	22	Кордула	
У.	10	Муч. Евлампје	23	Иван Капистран	
С.	11	Ап. Филип	24	Арх. Рафаило	
Ч.	12	Муч. Пров и Тарах	25	Хрисант	
П.	13	Карпо и Папила	26	Амадеус	
Ч.	14	Преп. М. Параск.	27	Флоренције	

Недеља 20. Гл. 3. Еванђ. васкр. 9. на литур. ап. зач. 200,
Еванђ. Лук. зач. 30.

И.	15	Јевтимије и Лукилијан	28	Симон и Јуда	Прва чет- врт 19-ог у 9 с. 40 м. пре подне, лепо време.
П.	16	Муч. Лонгин	29	Евсевија	
У.	17	Пророк Осија	30	Клаудије	
С.	18	Ев. Лука, св. Петар чет.	31	Волфганг	
Ч.	19	Прохор Пчињски	1	Нов. Св. Свети	
П.	20	Артемије еп.	2	Задушнице	
С.	21	Преп. Иларион (Задуш.)	3	Хуберт	

Недеља 21. Глас 4. Еванђ. васкр. 10; на литургији апост.
зач. 203, Еванђ. Лук. зач. 35.

И.	22	Аверкије епископ	4	К. рло Бором.	Пун месец 26-ог у 0 с. 22 м. по по- ноћи, магл. — хладно.
П.	23	Јаков брат Госп.	5	Емерих	
У.	24	Муч. Арета и др.	6	Леонард	
С.	25	Маркир. и Мартирије	7	Енгелберт	
Ч.	26	Вмуч. Дмитрије	8	Готфрид	
П.	27	Муч. Нестор	9	Теодор	
С.	28	Арсеније I арх. срп.	10	Трифун	

Недеља 22. Гл. 5. Еванђ. васкр. 11; на литургији апостол
зач. 215, Еванђ. Лук. зач. 83.

И.	29	Аврамије и Анаст.	11	Мартин еписк.	
П.	30	Милутин краљ срп.	12	Емилијан	
У.	31	Стахије и Амплије	13	Станислав	

НОВЕМБАР (СТУДЕН) ИМА 30 ДАНА

ДАНИ	ПО СТАРОМ	Д.	ПО НОВОМ	МЕНЕ МЕС.
С.	1 Врач. Кузман и Дамјан	14	Венерада	Посл. чет- врт 2-ог у 4с. изјутра, облачно.
Ч.	2 Акиндић и Аптоном ☾	15	Леополд	
П.	3 Бурђиц (Об. хр. св. Б.)	16	Отмар	
С.	4 Јоаникије велики	17	Григорије	

Недеља 23 Гл. 6. Еванђ. васкрс. 1; на литург. апост.
зач. 220 Еванђ. Лук. зач. 38.

Н	5 Галактион и Епистим	18	Роман	Нов месец 10-ог у 8 с. 39 м. пре подне, ки- ша и снег.
П.	6 Павле арх. Царигр.	19	Јелисавета	
У.	7 33 муч. у Мелитини	20	Феликс	
С.	8 <i>Саб. Арх. Михаила</i>	21	Ваведеније	
Ч.	9 Онисифор и Порфирије	22	Целилија	
П.	10 Ераст, Олимп и др. ☾	23	Климент	
С.	11 Стеван Дечански	24	Хризоген	

Недеља 24. Глас 7. Еванђ. васкр. 2; на литургији апостол
зач. 221, Еванђ. Лук. зач. 39.

Н	12 Јован патр. александ.	25	Катарина	Прва чет- врт 17-ог у 6 с. 57 м. изјут., ве- дро и хлад.
П.	13 Јован Златоуст	26	Конрад	
У.	14 Ап. Филип (Бож. покл.)	27	Виргилије	
С.	15 Муч. Гурије (пост)	28	Состен	
Ч.	16 Еванг. Матија	29	Сатурин	
П.	17 Григор. еписк. ☾	30	Ап. Андрија	
С.	18 Платон и Роман	1	<i>Децем.</i> Елигије	

Недеља 25. Гл. 8 Еванђ. васкрс. 3; на литургији апостол.
зач. 224 Еванђ. Лук. зач. 53.

Н	19 Пророк Авдија	2	Јулијана	Пун месец 24-ог у по- дне, снег и ветар.
П.	20 Григор. Декаполит	3	Франц Ксавер	
У.	21 <i>Вход. Бог. (Вав.)</i>	4	Варвара	
С.	22 Апост. Филимон	5	Сава	
Ч.	23 Амфилок., Александар	6	Никола	
П.	24 Вмуч. Катарина ☾	7	Амвросије	
С.	25 Климент папа	8	<i>Зачеће Богор.</i>	

Недеља 26. Гл. 1. Еванђ. васкр. 4; на литург. апостол.
зач. 229. Еванђ. Лук. зач. 66.

Н	26 Преп. Алимпије	9	Леокадија
П.	27 Јаков Персијанац	10	Јудита
У.	28 Испов. Стеван нови	11	Дамас
С.	29 Муч. Парамон	12	Евлалија
Ч.	30 Апостол Андрија	13	Луција

ДЕЦЕМБАР (ПРОСИНАЦ) ИМА 31 ДАН

ДАНИ		ПО СТАРОМ	Д	ПО НОВОМ	МЕНЕ МЕС.
П.	1	Пророк Наум	14	Спиридон	
С.	2	Цар Урош српски	С 15	Иринеј	
Недеља 27. Глас 2. Еванђ. васкр. 5; на лит. ап. зач. 233, Еванђ. Лук. зач. 71.					
Н.	3	Пророк Софоније	16	Аделаида	
П.	4	Вмуч. Варвара	17	Лазар	Посл. чет врт 2-ог у 0 с. 05 м. по поноћи, мраз.
У.	5	Сава Освећени	18	Грацијан	
С.	6	Св. отац Никола	19	Игњатије	
Ч.	7	Амвросије епископ	20	Христијан	
П.	8	Преп. Патапије	21	Апостол Тома	
С.	9	Зачеће Богородице	22	Зенон	
Недеља 28. Глас 3. Еванђ. васкр. 6; на литургији апостол зач 257 Еванђ. Лук. зач. 85.					
Н.	10	Јован деспот	☉ 23	Викторија	Нов месец 10-ог у 1 с. 23м. изјут, променяли- во.
П.	11	Данило Ступник	24	Адам и Ева	
У.	12	Св. Спиридон	25	Божих	
С.	13	Евстат., Авксентије	26	Св. Стеван	
Ч.	14	Тирс Левкије	27	Еванг. Јован	
П.	15	Муч. Елевтерије	28	Невина деца	
С.	19	Пророк Агеј (Матер.)	29	Тома епископ	
Недеља 29. Праотаца. Гл. 4. Еванђ. васкр. 7; на литургији апост. зач. 250, Еванђ. Лук. зач. 76.					
Н.	17	Пророк Давило	☾ 30	Цар Давид	Прва чет- врт 17-ог у 3 с. 10 м. изјут, хла- дно и снег.
П.	18	Муч. Севастијан	31	Силвестар I.	
У.	19	Муч. Бонифације	1	Јан. 1901 г. Н. г.	
С.	20	Данило II арх. срп. И њ. 6.	2	Макарије	
Ч.	21	Муч. Јулијана	3	Геновена	
П.	22	Вмуч. Анастасије	4	Титус еп.	
С.	23	10 муч. (Туд.-д. Оцеви)	5	Телесфор	
Недеља 30. Пред Рождеством св. Отаца Гл. 5. Еванђ. васкр. 8; на литург. апост. зач. 328, Еванђ. Мат. зач. 1.					
Н.	24	Муч. Евг. (Бад.-д.)	☉ 6	Три краља	Пун месец 24-ог у 2 с. 18м. изјут, вел. снег.
П.	25	Рожд. Христово	7	Луцијан	
У.	26	Сабор. Богор.	8	Северин	
С.	27	Св. Стеван Архиђ.	9	Јулијан	
Ч.	28	20 хиљ. мученика	10	Павле Пустињ.	
П.	29	14 хиљ. деце	11	Хигин.	
С.	30	Анисија Мученица	12	Ернест.	
Недеља 31. по Рождеству. Гл. 6. Еванђ. васкр. 9; на литург. апостол зач 200, Еванђ. Мат. зач. 4.					
Н.	31	Преп. Меланија	☉ 13	Хиларије	Посл. четв. 31 у 5 с. 23 м. изјут, мраз.

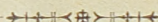

ДАНИ, У КОЈЕ СУ РАДЊЕ ЗАТВОРЕНЕ ЦЕО ДАН

1. у све недељне дане;

2. на Богојављење (6 јануара), Св. Саву (14 јануара), Проглас Краљевине (18 фебруара), Велики Петак (7 априла), Спасов-дан (27 маја), Видов-дан (15 јуна), Дан рођења Краља (2 августа), Преображење (6 августа), Ваведење (21 нов.) и Први дан Божића.

У остале празничне дане, који су у овом календару означени црвеним словима, радње и дућани затворене су само за време службе Божије у цркви.

ДРЖАВНЕ СВЕТКОВИНЕ У КРАЉЕВИНИ СРБИЈИ

Краљевина Србија слави :

22. фебруара, као дан ступања на престо Његовог Величанства Краља Александра I. и што је тога дана проглашена Србија за Краљевину;

Цвети, као дан, кад је Велики Кнез Милош Обреновић подигао устанак на Турке ;

15. Јуна, као дан, када се чини помен свима борцима изинулим у ратовима за веру и отаџбину ;

2. Августа, као дан рођења Његовог Величанства Краља Александра I.

30. Августа, као имен-дан Његовог Величанства Краља Александра I.

СЛАВА (КРСНО ИМЕ) ЕКОНОМСКИХ ЗАВОДА У СРБИЈИ

1. Фебруара, Св. Трифун, слава Школе за винодеље и воћарство у Букову Неготина ;

23. Априла, Ђурђев дан, слава Ратарске школе у Краљеву.

29. Јуна, Петров-дан, слава топчидерске економије.

30. Октобра, Св. Краљ Милутин, слава српског пољоприводног друштва (први пут прослављена 1897. год.).

РОДОСЛОВ
СРПСКОГ КРАЉЕВСКОГ ДОМА

АЛЕКСАНДАР I

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ

КРАЉ СРБИЈЕ

РОЂЕН ЈЕ 2 АВГУСТА 1876 ГОД., СТУПИО НА ПРЕСТО 22 ФЕБРУАРА
1889 ГОД.; МИРОПОМАЗАН ЈЕ НА КРАЉЕВСТВО У ЖИЧИ 20
ЈУНА 1889 ГОД.; ПРОГЛАСИО СЕ ПУНОЉЕТНИМ
1 АПРИЛА 1893 ГОДИНЕ.

КРАЉЕВИ РОДИТЕЉИ:

ЊЕГОВО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉ — ОТАЦ:

МИЛАН

РОЂЕН ЈЕ 10 АВГУСТА 1854 ГОД., ПРОГЛАШЕН ЈЕ ЗА КНЕЗА СРПСКОГ
20 ЈУНА 1868 ГОД., ПРОГЛАШЕН ЈЕ ЗА КРАЉА СРБИЈЕ 22
ФЕБРУАРА 1882 ГОД., АВДИЦИРАО ЈЕ НА КРАЉЕВСКИ
ПРЕСТО У КОРИСТ СВОГ СИНА 22 ФЕБРУАРА
1889 ГОД. У БЕОГРАДУ.

ЊЕНО ВЕЛИЧАНСТВО КРАЉИЦА — МАТИ

НАТАЛИЈА

РОЂЕНА ЈЕ 2 МАЈА 1859 ГОДИНЕ, ВЕНЧАНА ЈЕ С КРАЉЕМ МИЛАНОМ,
ОНДА КНЕЗОМ, 5 ОКТОБРА 1875 ГОДИНЕ

ЦРКВЕНА УПРАВА

АРХИЕПИСКОП БЕОГРАДСКИ И МИТРОПОЛИТ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

ИНОКЕНТИЈЕ

ЕПАРХИСКИ АРХЕЈЕРЕЈ ШАБАЧКИ

ДИМИТРИЈЕ

ЕПАРХИСКИ АРХЕЈЕРЕЈ НИШКИ

НИКАНОР

ЕПАРХИСКИ АРХИЈЕРЕЈ ЖИЧКИ

САВА

ЕПАРХИСКИ АРХИЈЕРЕЈ ТИМОЧКИ

МЕЛЕТИЈЕ

МИНИСТАР ПРОСВЕТЕ И ЦРКВЕНИХ ПОСЛОВА

АНДРА ЋОРЂЕВИЋ

РЕФЕРЕНТ ЦРКВЕНИХ ПОСЛОВА

ТОДОР ПЕТКОВИЋ

ПРЕОСВЕЋЕНИ ЕПИСКОП ШАБАЧКИ Г. ДИМИТРИЈЕ

Преосвећени Епископ шабачки г. Димитрије рођен је у вароши Пожаревцу, године 1846, од сиротних но честитих родитеља. Отац му је био занатлија. Родитељи Преосвећеног рано су преминули, оставивши своју децу небринуту, те се и Он и браћа му, сиротујући и служећи друге, учили.

По свршетку Богословије године 1868, постављен је за учитеља, у којој служби провео је две године у селу Ратковићу, у Левчу и у Брзану срез лепенички. Оженивши се ћерком свештеника лаповског, јереја Луке, запопио се своме тасту за капелана, но ту није дуго остао. Услед смрти женине, остави капеланију и жељан науке уписа се на нашу В. Школу, као слушалац Историјско-филолошког одека, по свршетку кога постављен је год. 1878 за наставника наше Богословије.

Положивши професорски испит године 1881 постао је и професором исте, у којој служби био је веома марљив и савестан све до године 1884, када је у октобру од стране Сабора Архијерејског изабран за владика епархије нишке и свечано посвећен на дан своје славе св. Архангела Михаила, 8 новембра исте године.

Као епископ те епархије, чија територија захвата области ново-ослобођене Србије, имао је пуне руке посла, који је посао с највећом вољом и одушевљењем вршио. Заставши у истој све скоро нешколоване свештенике, Он се одмах постарао, да исте колико толико спреми, да бар у неколико могу одговорити својој узвишеној дужности, услед чега је завео летње курсеве, у којима су се свештеници из тих крајева наизменце, под његовим непосредним надзором, а под руководством чиновника епархијске конзисторије обучавали правилу, певању и служби црквеној, вршењу парохијских чиновдејстава и потребној администрацији, која им је пужна

у њиховој званичној служби. Његова правичност у погледу поступања са подручним му свештенством стекла му је поверење и поштовање код свештенства а пажљиво и љубазно поступање на спрам своје пастве за добило му је љубав код исте, да је код свију омиљен био.

Године 1889 по повратку блаженоупокојеног Митрополита г. Михаила, дао је са друговима својим оставку на епископску катедру, и отпутовао је у Француску, у којој је пробавио дуже време, где је штудирао агрономске науке. По повратку своме постављен је за члана Државног Савета, у ком је звању пробавио све до претпрошле године, када је у новембру изабран понова на васпостављену епархију Шабачку на којој се и данас налази.

Проведавши неко време као парохијски свештеник, неко пак време као наставник наше Богословије, владикуюћи, а затим путујући по свету, Преосвећени је обогатењ искуством, које му као Архијереју веома користити може.

И заиста, Преосвећени Епископ Димитрије свагда и у свима приликама употребио је то своје искуство на добро свештенства, на корист свете Цркве, на поучавање своје пастве и за славу своје Отаџбине. Путуюћи по својој епархији, он је као Дobar Пастир свуда поучавао очинским саветима и свештенство и паству своју, учећи прве да своју службу тачно и савесно врше, а друге да поштују своју веру и своју цркву, да буду верни своме Краљу и својој Отаџбини.

И сада као и свагда, Преосвећени је пун такта према свима и свакоме, зато је за непуну скоро годину дана управљања својом новом епархијом задобио не само свештенство, него и сав народ своје епархије; а то се најбоље видело приликом његове каноничке визитације, на којој је свуда радосно и искрено био дочекиван како од свога свештенства, тако и од земаљских власти и народа.

За своју ревносну службу, Преосвећени је био у свима приликама предмет владалачке пажње и признања и његове Архипастирске груди кресе ова одличја: орден Св. Саве I реда, Таковски крст I реда, Бели орао V реда и последње одликовање од стране Његовог Величанства Краља орден Милоша Великог III реда, предмет је нарочите Владалачке пажње и признања, што сведочи и сам Указ којим се то одликовање пропраћа.

Живећи у народу као свештеник и вршећи службу парохијског свештеника Преосвећеном су познате све оне прилике и околности с којима свештеник има да се бори у својој многостручној и одговорној свештеничкој и пастирској служби, те према томе очекивати је, да ће Преосвећени у свима приликама и од сада као и до сада сав се заложити, да се све околности које ометају правилан рад свештенички отклоне, и да се учини све оно што Свештенству и Цркви добра допринети може.

Са жељом, да му Бог поклони постојано здравље и дуг живот, како би што више урадити могао за добро Цркве и Свештенства, ми му из дубине душе срдечно узвикујемо :

Долгоденствуј Владико !

ЉУБАВ ПРЕМА ОТАЏБИНИ

Сваком човеку драго је оно место, где је први пут угледао света, где је била његова кућица или колебица, у којој је он угледао света и проживео прве дане свога живота. Мио нам је завичај, мили су нам другови из детињства, мила нам је изба, у којој смо се родили, драга нам је црква, поље, шума и свако познато дрво, и река и поточић, са којих смо пили

воду, и рођени наш говор, обичаји и народна песма, — све је ово драго и мило срцу нашем.

Ову љубав према своме завичају усадио је Господ у срце човеково, када га је поставио да *завлада земљом и да је насели*, т. ј. да живи у свима пределима земнога шара, не само у топлом климату и на плодном земљишту, већ свуда и при свима условима живота. Да није ове љубави према своме завичају, према отаџбини, усађене у срцу човековом, многи крајеви земнога шара не би били насељени народима, већ би се око земаља плодних и с прекрасним климатом водила непрекидна борба, пошто би свако избегавао да живи у хладном или претерано топлом климату, где се само тешким трудом и напором долази до насушног хлеба и потреба животних.

Ко би се од нас на пр. одлучио да живи у Гренландији или Лапландији, где је студен и зима ледена преко скоро целе године, сем два месеца, за које кратко време вајнога лета земља је покривена само маховином и ситном, кратком травом. Ко би се хранио свежом рибом или месом белих медведа, несварљивим за желудце људи других предела? Ко би живео непрекидно, обмотан неизрађеном бундом дивљих белих медведа у колеби леденој, пуној дима од рибље масти, налазећи одмора и сна на плочи ладној? А отидите овим становницима вечногаледа и зиме и запитајте их: да ли су задовољни својом отаџбином, добићете одговор, да им ништа није драже од њиховога завичаја, њихове отаџбине, и да боље и нема за њих. И ако их преселите под топло и чаровито небо Италије, с њеним топлим климатом и богатом природом, очи њихове неће бити окренуте овим лепотама, већ далеком, милом њиховом северу. Они ће вам рећи, да сва ова раскош није оно што је сребрни ћилим њихових снегова, лепота кристалнога леда, магловито небо њихове отаџбине са се-

верном светлошћу. Италијанска кујна нанеће им болести и жлуд њихов тражиће свежега мяса и рибе масти.

Тако исто и бедујин син пустиње афричке, не зна за ишта драже и милије од своје рођене пустиње, свога коња и камиле, свога жаркога сунца, које пече, својих топлих, жарких ветрова. Он је задовољан пољом кафе и с неколико урми, и за њега, често изнурена жеђу, извор хладне воде у оазу, у сред пустиње, чини врхунац остварених његових жеља. И нема за њ ништа милије од његове рођене пустиње, у част чију пева он своје духовите песме.

Таква је моћ љубави усађена у човеку према своме завичају, према својој отаџбини. И није чудно ништа, што је сваки брани од нападаја непријатеља, да је свако готов да жртвује за њу имање и живот свој.

Такву природну љубав према отаџбини, властито говорећи, ми не можемо да назовемо хришћанском врлином, јер је она урођена и незнабошцима, па чак и дивљацима; она је чак силнија у људи, који живе на ниском ступњу просвете, него у људи образованих, који идући за хлебом, привикавају се сваком месту, где им је добро за живот.

Али синовља љубав према отаџбини није само у одважној одбрани њеној од непријатеља, већ у тежњи бити од користи својој једнокрвној и једноверној браћи. Има јунака у рату, али не мање има и јунака мирног, општекорисног рада. Сви будући нараштаји наши славиће дела и заслуге Оснивача наше народне Династије, Таковског хероја, Великога Милоша, али ће с великом поштом славити и дела оца наше књижевности, Вука Караџића, Доситеја, Даничића, Панчића и осталих наших великана. Али сем тога, колико има људи у нас, који не тражећи славе, тапшине и разметања, мирно цео живот посвећују раду, који је на корист наше отаџбине, откривајући својој браћи истину, просвећујући оне, који су у мраку, помажући оне, који су у

нужди и невољи, васпитајући сиромашне и од свих остављену нашу сирочад и находчад. У нашој маленој Отаџбини има доста оваквих људи. Они све ово чине из своје просвећености, родољубља и љубави према својој Отаџбини. Али и онај, који је сâм сиромаш, може да послужи своме отачаству својим умом, својим добрим срцем, својим трудом на пољу хришћанске просвете. У овоме наше свештенство и наши учитељи могу највише да учине за добро и напредак наше миле Отаџбине, живећи непосредно у додиру с народом, подижући у њему хришћанско образовање, потпомажући његово материјално благостање, гајећи у њему трезвеност, умереност, трудољубље и упућујући га, да у своме раду и газдинству пође путем напреднијим, путем просвећених, културних народа.

Као год што војник, на ком лежи дужност да брани отаџбину од спољашњих непријатеља, трпељиво подноси на бојишту све незгоде, па и крв и живот свој жртвује у одбрани отаџбине, тако и сваки просвећени син ове земље наше, а на првом месту српски свештеници и учитељи треба да су вазда спремни да узму у заштиту своју веру, своју цркву, своје узвишене идеале отаџбинске и да не жале ради овога труда а често ни подвига својих. Видећи простог, неуког ближњег, који се дави у незнању и сиромаштву, јаду и чемеру, они су позвани, да му отворе очи да позна истину, да га упуте на рад, трудољубље, умерен и трезвен живот, — они су дужни да уздигну његово човечје достојанство.

Али рад труда и прегнуће у овоме правцу не лежи само у дужности свештенства и учитељства, већ и на свима онима, који су просвећени светлошћу науке, на свима родољубивим Србима, на свима онима, који су удодире с народом, а нарочито на представницима власти, који по служби својој имају најчешће прилике, да увиде у народу и све добре и ружне стране његова живота и рада. Јер ни свештенство ни учитељство наше, и ако буде ра-

дило што у овоме правцу, мало или нимало може што да учини, ако и остала интелигенција наша а на првом месту представници власти не потпомогну свештенство својим радом у овоме послу корисном по нашу милу Отаџбину, јер као год што служба свештеникова није да прати само мртваце и прелива гробове умрлих, тако ни служба осталих службеника не би требало, да је само у том, да затварају кривце, продају имања дужника и т. д.

Највеће зло, које наш народ упропашћује у велико, то је незнање у опште, а по том немар, нерад, пијанство, олако упадање у дугове и у руке зеленашима, и његово јогунство у усвајању истина, науке и искуства, како у раду тако и у своме животу. Он и данас живи примитивно. Спава на земљи, храни се извесних дана и до претоварености, а у времену рада, када му је снага најпотребнија и храна најјача, он се храни луком и пројом. Његов стан је без светлости и ни најмање не одговара хигијенским прописима. Све што је од њега тражено, давао је и даје, али они, који су се питали његовом муком и који би требало да имају више љубави према њему, према својој Отаџбини, мало су или ни мало вратили томе истом народу, што је он поднео и подноси и данас за Отаџбину. Сви они, који равнодушно на ову гледају, чије срце не боли беда и невоља свога ближњег, свога простог и неугог народа, сви они, велимо не смеју да кажу, да љубе своју Отаџбину, а још мање, да се ките именом родољуба. Свети апостол Павле вели: Друг друга тегобе олакшавај те, а себи не угађај те!“ Нека ове речи великога апостола Христовога приме к срцу сви они, који или способношћу или својим материјалним стањем могу да учине добра своме ближњем: речју, делом и добрим примером; јер свако онај, који својим умом и трудом може да укаже својим суграђанима лепши пут живота, ко их научи да љубе Бога и ближњег, ко просвети

просте и неуке, ко исправи грешника и на прави пут изведе, ко научи друге свему сном, што је добро и корисно, ради на материјалном бољитку својих ближњих, као и требљењу порока у својој средини, као што су : безбожје, леност, пијанство, крађа, кривоклетство и т. д., а засејава семе хришћанских врлина : побожности, чедности, трудољубља, трезвености, часности и доброг породичног и друштвеног живота, тај заслужује име правога родољуба, који служи у истини своме отацству. Такав хришћанин и Србин, који љуби своју браћу, неће пожалити савета, труда, имања, па чак ни живот свој, када буде Отаџбина његова у опасности. — Тако се само служи предано и искрено своме Краљу и својој Отаџбини.

ХРИШЋАНИН У ЦРКВИ ЗА ВРЕМЕ СВ. ЛИТУРГИЈЕ

Хришћанине, када дођеш у цркву да слушаш св. божанску Литургију, треба да си тада особито пажљив. Ти треба да знаш : да св. Литургија представља тајну искупљења човечанског рода ; на Литургији се напомиње сав земаљски живот и рад Христа Спаситеља : његово рођење, служење, учење, страдање, сарањивање, васкрсење, вазнесење на небо и силазак св. Духа. На Литургији се узносе ка Господу наше молитве, молења, благодарња ; спрема се, освећује и даје бескрвна жртва, сједињава се небески и земаљски свет. И према томе, старај се колико ти је више могуће, да што чешће присуствујеш при овој свештенорадњи, од које нема важније ни светије у хришћанској цркви.

Кад дођеш у св. храм и станеш на свом месту, сети се велике љубави Христа Спаситеља, који је пролио на крсту своју крв да би нас спасао, избавио од греха и тако учинио да будемо насљедници небесног царства.

Кад свештеник каже : *Благословено Царство Отца и Сина и Св. Духа*, ти се поклони Господу Христу, који је драговољно примио на себе тело наше и који нас је својим рођењем упознао са тајном св. Тројице. После свештеник или ђакон говори велику

јектенцију : *Миrom Господу помолимсеја* и т. д. побуђујући овим присутне на молитву, да нам Бог дарује мир и спокојство душевно, да нам да̄ небески мир, спокојство и спасење, да се сви људи сједине у вери и љубави, да у наш св. храм долазе људи на молитву с вером и побожношћу, с мирном и чистом савешћу и страхом . . . моли се и ти Богу који те је створио, моли, да ти се греси опросте и певај из дубине твога срца : *Господи помилуј.*

Кад чујеш да се пева : *Јединородни Сине и Слове Божји* и остало, тада се с радосним и благодарним срцем поклони Христу Спаситељу, јер се у овој песми напомиње његов долазак на свет ради нашег спасења, распеће и смрт.

Кад само свештеник или с ђаконом излази из олтара са св. Јеванђељем ; тада се умиљато поклони Сину Божију, сећајући се његове проповеди и гледајући с великом побожношћу на св. Јеванђеље веруј, да гледаш самога Исуса Христа који је дошао на свет, да нам дарује благодетни мир и будуће вечно, своје, Царство.

Кад свештеник или ђакон стојећи на царским дверима и држећи св. Јеванђеље каже : *Премудрост, прости*, тада се поклони Господу Богу и знај да речи : Премудрост, прости, значе : да смо ми с јаком вером стајали пред св. Јеванђељем, и да смо с побожношћу, кротошћу и смерношћу слушали све што се чита и ради у св. Литургији, гледећи на то као на откривену божанску Премудрост. Кад се пева : *Придите поклонимсеја*, понављај и ти ове речи и побожно се клањај Богу, који нам је открио јеванђељску истину.

Кад се пева : *Свјаги Боже* и остало — песма, која напомиње тајну св. Тројице, коју нам је Син Божји показао, која садржи у себи нашу веру у Бога Светога, Свемогућега и Вечнога, тада се и ти моли усрдно Пресветој Тројици.

Кад се чита *Апостол*, које читање означава проповед св. Апостола које је Исус Христос изабрао и послао у свет да проповедају његову св науку; пажљиво слушај и користи се поуком која се у њима излаже, хришћанима. Кад се пева : *алилуја*, што значи : хвалите Бога, благодари Богу што те је удостојио да слушаш св његову проповед.

Кад се чита *Св Јеванђеље*, по примеру што је Исус Христос ишао сам по градовима и селима проповедајући своју св науку; онда у то време приклони своју главу у знак покорности Богу, који ти кроз Јеванђеље говори, стој са страхом и трепетом, са побожношћу и великом пажњом слушај св. његово учење, које у себи садржи речи вечног живота. А кад пред и после читања

Јеванђеља певају: *Слава, Тебје, Господи! слава Тебје!* — благодари и прослављај и ти Господа, који те је удостојио да слушаш његово св. Јеванђеље, поклони му се и моли га, да те уразуми, да познаш и испуниш истину која се у њему налази.

После читања св. Јеванђеља ђакон или свештеник говори сугубу јектенију; *Рцем сви от всеја души, и от всего помисленја нашего рцем* и остало, којом се побуђују сви присутни удвојеном, најусрднијем и најпријежнијем молењу; тада се и ти моли са скромним срцем и смиреном душом и певај из дубине твоје душе: *Господи помилуј* три пута. Јер, шта друго треба да говориш милостивоме Богу, кога си ти толико пута увредио и престано врећаш, ако не ове речи: *Господи помилуј?* Ова се јектенија зове сугуба за то, што се у њој удвојавају наша молења и после сваке пева се три пута: *Господи помилуј.*

Кад, пред песмом херувимском, ђакон или свештеник каже: *Оглашени изидите*, размисли и ти о себи да ли се не налазиш у броју оглашених, јер се овде заповеда оглашенима да изађу из цркве за то, што су они недостојни да стоје у њој онда, када се свршава св. Тајна. Оглашени зове се онај човек, који се само учи истинама православне вере, а још није просвећен св. крштењем, и, с тога у прва времена хришћанске цркве, кад је ђакон или свештеник говорио: *оглашени изидите*, тада су сви такви, који су се спремали за крштење, излазили из цркве; заједно с оглашенима излазили су из цркве и сви они, који су се налазили, због својих грехова, под духовном забраном. Размисли о себи, да ли и ти ниси оглашени, ма да си се крстио св. крштењем? т. ј. да ли ниси преступио закон Божји? да ли ниси изгубио благодат Божју која ти је дата св. крштењем? да ли немаш у души својој грехова, које ниси загладио искреним кајањем? да ли није твоје срце искварено ма којим пороком и страшћу, која увек тобом влада? и према томе, да ли и ти не треба са оглашенима да изађеш из цркве? Заиста треба, јер си Богу смртно згрешио, јер живиш а не кајеш се, газиш увек закон Божји, чуваш непомирљиву мржњу и злобу према ближњему; среброљубље, лакомство и похотљивост потпуно владају твојом душом. Али ако ти, по снисхођењу матере наше св. цркве, останеш у храму, то смерно стој пред Господем, искрено се покај за грехе које си учинио и обећај, да ћеш се поправити, да те не би казнио Цар небески, што недостојан стојиш на св. месту; усрдно се моли заједно с Црквом, која заповеда свима вернима да се моле за оглашене, да те Господ, по својој великој благости, помилује,

опрости све грехове које си учинио и обрати твоју душу на пут истине, да испуњаваш његове св. заповести.

Најважнији део св. Литургије јесте — *Литургија верних*, на којој се освећују дарови и причешћују верни. Она почиње с молитвама верних који су у храму, кад свештеник или ђакон каже: *Јелици вјерни, паки и паки миром Господу помолмсја*. Овим се речима заоведа свима вернима да узносе најусрдније молитве Богу. Изнеси и ти у молитви душу твоју пред Господем, да би те он удостојио, по својој неисказаној милости, да будеш присутан при свршавању његове св. Тајне.

Кад се почне певати *херувимска песма*, која побуђује све верне који су присутни у храму, да би они припремајући се да присуствују освећењу св. дарова, оставили све бриге о светским пословима и са несумњивом вером, усрдно и радосно примили општег Цара Славе, кога анђели невидљиво прате; тада и ти, клекни и са смиреним срцем моли се, читај Давидов псалом покајања: *Помилуј мја, Боже, по велицијој милости Твојој, и по множеству шчедрот Твојих очисти безаконије моје*. По прочитању псалма опомени се речи твога Спаситеља, које је о себи казао: сада се прослави син човечји, и Бог се прослави у њему; сети се заповести, поуке и обећања, датъ ученицима пред својим страдањем; сети се његове беседе кѣја је препуњена најнежнијом љубављу према човечијем роду, заборава све земаљско и, стој са страхом и дрхтањем, спреми се, да духом пратиш пролазећег Цара над царевима и Господара над господарима.

Кад бива *велики вход* и свештеник с ђаконом или сам, свечано преноси св. дарове, то онда, ако је велики пост и свршава се литургија прећеоосвећена, клекни на колена, јер су дарови који се тада преносе истинито тело и крв Христова, освећени преће на литургији св. Василија или св. Златоуста; ако се пак врши литургија св. Василија или св. Златоуста, то приклони главу и читај у себи тихо: *Помјани мја, Господи, јегда придеси во Царстви Твојем. Помјани мја, Владико, јегда придеси во Царстви Твојем. Помјани мја Свјати, јегда придеси во Царстви Твојем*. А кад свештеник помиње: *Благовјернаго Господара и Краља нашег Александра, Преосвећеног Архијепископа и Митрополита нашег Иннокентија* или ког другог епископа; ти се моли Господу за здравље и спасење нашег Краља **Александра, Његовог Дома, Митрополита и Епископа**, и за све власти, да им Господ дарује здравље, дуг живот и сва добра. А кад после тога свештеник каже: *всјех вас православних христијан да помјанет Господ Бог во Царстви Својем* и т. д. ти клекни, и са уми-

латим срцем, узвикни из дубине твоје душе заједно с разбојником који се на крсту покајао : *Помјани мја, Господи, јегда придеши во Царстви Твојем*, а после благодарећи свештенику што је и тебе поменуо, моли Бога, да и њега не заборави и реци : *Свјашченство твоје да помјанет Господ Бог во Царстви Својем*.

Велики вход представља свечан улазак Христов у Јерусалим, а за тим после пут на Голготу где је распет ради нашег спасења ; а преносење св. дарова на престо, представља пренос његовог тела од крста, или од Голготе, до гроба, који гроб представља антимио који лежи на престолу, а свештеник и ђакон представљају Јосифа и Никодима, који су његово пречисто тело скинули с крста и положили у гроб.

После свечаног преноса св. дарова свештеник или ђакон говори : *Исполним (т. ј. допунимо) молитву нашу Господеви; о предложених чесних дарјех Господу помолимјја*, — то овим побуђује присутне да се усрдно моле да би Господ Бог наш, примио ову нашу жртву и удостојио нас благодати св. Духа ; тада и ти, по примеру певача понављај у себи : *Подај Господи*. После овога свештеник каже : *Мир всјем*, напомињући овим да присутни, осим молитве, треба да имају узајамну љубав један према другоме, да оставе сваку злобу, непријатељство и мржњу, и с мирном душом дочекају речи свештеничке : *Возљубим друг друга, да јединомислијем исповјсми: Отца, и Сина, и Свјатаго Духа*; кад чујеш ове речи, ако имаш ма према коме рђаво расположење, старај се да то отклониш, како би са чистом савешћу могао приступити исповедању вере.

Кад свештеник или ђакон каже : *двери двери, премудростију вонем*, тада читај у себи и исповест православне вере : *Вјерују во Јединаго Бога Отца Вседржитеља* и т. д.

Кад свештеник или ђакон каже : *Станем добрје, станем со страхом, вонем, свјатоје возношеније в мирје приносити*, и певачи певају : *Милост мира, жртву хваленија*, побуђујући овим речима све присутне, да би они утврдивши се у вери, љубављу и једномишљу, са страхом изашли пред Цара и Господа и с пажњом принели му жртву хвале из уста њихових, славећи Бога.

Како се пак приближује време освећењу св. дарова, то свештеник, обраћајући се људма, поздравља их речима св. апостола Павла : *Благодат Господа нашего Исуса Христа и љуби Бога и Отца и причастије Свјатаго Духа буди со всјем вами*. Слушајући ово, ти, клањајући се, благодари свештенику, и, да би и његов дух био испуњен овим благама, одговори : *И со духом твојим*. За тим свештеник говори : *Горје имјем сердца !* т. ј.

да ми, не мислећи ни о чему земаљском, наше осећаје, мисли и срца узнесемо Богу; на овај глас одговори и ти из дубине душе твоје, заједно с певачима: *имами ко Господу*. Спремивши, овим речима, срца присутних, свештеник их побуђује да отпочну прослављање и благодарење говорећи: *Благодарим Господа!* тада и ти узнеси ум свој к небу, прослављај, хвали, благосиљај и благодари Господу, за све дарове које ти је даровао, и којима се сваког дана, часа, минута наслађаваш, поклони му се побожно као Творцу свих ствари које видимо и не видимо и певај у души својој: *Достојно и праведно јест, поклањатисја Отцу, и Сину, и Свјатому Духу, Тројице јединосушницеј и неразједљивеј.*

Кад свештеник говори: *Побједнију пјесн* и остало, а певачи певају, подражавајући Серафимима који стоје око престола славе Господа Свемогућег и непрестано певају песму; *Свјат, Свјат, Свјат, Господ Саваот* и остало; ти, у уму своме, певај ову свечану песму Христу Господу твоме, поклони се ономе који је васкрсао из мртвих, победио смрт и избавио нас од греха.

Кад свештеник каже: *Примите, јадите, сије јест Тјело Моје* и остало, и *Пите от неја вси, сија јест Кров Моја* и остало, на-напомињући речи Христа Спаситеља, које је казао кад је био на Тајној Вечери са својим ученицима и тако установио Тајну Причешћа, за спомен Себи; сети се и ти Тајне Вечере и драговољног Христовог страдања, пренеси се мислима у сионску горницу (соба, где је била тајна вечера), духовно посматрај твог Спаситеља и заједно с апостолима смеран буди пред њим и pazi на сваку реч његовог разговора с њима.

Кад свештеник каже: *Твоја от Твојих, Тебе приносјашче о всјех и за всја*, напомињући Божју пажњу, милост и доброту према нама; — узнеси и ти твој ум к небу, јер се тада свршава страшна тајна, усредреди у срцу своме љубав и благодарност према Богу твоме и са умиљатим срцем певај: *Тебе појем, Тебе благословим, Тебе благодарим, Господи, и молимтисја Боже наш*. За тим се поклони до земље и са смиреним срцем моли: да Господ Бог пошље и теби благодат свесветога Духа, помоћу кога да отера од тебе све што је телесно и земаљско и да те учини учасником славе његове у царству његовом, и читај: *Господи, иже пресвјатаго Твојега Духа в трети час Апостолом Твојим ниспослави, Того Благи не отими от нас, но обнови нас мољашивитисја.*

За времe освећења св. дарова у тело и крв Христову, и да би се овим побудили, не само присутни хришћани најусрднијој молитви и благодарењу, већ и сви који нису у цркви и који су

спречени ма чиме те нису дошли, — црква је установила да се тада звони у звоно; и за то ма где ти био и ма чиме био заузет, кад чујеш овај звук звона, моли Господа да прими жртву, коју му приноси сва црква.

После освећења дарова, кад свештеник каже: *Изрјадно о Пресвјатјej, Пречистјej, Прeблагословeњeј, Славњeј Владичицјe нашеј Богородицјe* и остало, и певачи певају: *Достојно јест јако во истину* и т. д. песму, која садржи у себи хвалу у част и славу Божје Матере; тада и ти, слави, прослављај пресвету Матер Бога твога, као најближу своме Сину, која га моли за нас, и која нас заштићава и помаже; и читај у себи поздрав, који јој је анђео изговорио! *Богородице Дјeво* и т. д.

Кад свештеник каже: *В прeвих помјани Господи* и остало, тада ти, молећи се Господу о свима и за све, помени Благоверног Господара и Краља нашег **Александра и цео Његов Дом**, пастире црквене, власти, родитеље, рођаке и добротворе, присутне и неприсутне, моли се Богу за њихово здравље и дуг живот; спомени све мртве хришћане и рођаке своје, молећи милостивога Бога, да прими њихове душе у свом небеском царству.

После тога, кад свештеник каже: *И дажд нам једињем и усти, и једињем срдцем* и т. д., молећи овим Господа, да би нам свима даровао једну душу, једно срце и једна уста, да прослављамо Господа; да би ми, као браћа по Христу, имајући један дух, могли бити достојни да се наслађавамо св. божанском трпезом; — ти ради потврде тога, поклони се и полако с певачима реци: *Амин* (заиста, нека тако буде).

Кад свештеник каже: *И да будут милости великаго Бога и Спаса нашего Исуса Христа со всјем и вами*, — ти, благодарећи Господу који те је удостојио да будеш у његовом св. храму у ово време, поклони се и заједно са певачима одговори свештенику: *И со духом твојим*, желећи и њему ту исту милост од Бога.

После свештеник или ђакон, побуђујући све једнодушној и усрдној молитви, каже: *Всја Свјатија помјанувше . . . . . и о принесених и освјашчених чесних Дарјех Господу помолимeја* и т. д.; моли се и ти тада, да би и тебе Господ очистио од сваке саблазни, испунио твоје срце даровима св. Духа, који су: љубав, радост, мир, стрпљење, благост, доброта, милосрђе, вера, кротост, уздржљивост, и даровао ти, да с чистом савешћу будеш учасник у небеској, страшној тајни.

Кад свештеник каже: *И сподоби нас, Владико, со дерзновенијем, неосуждено смјети призивати Тебе небеснаго Бога Отца,*

припремајући овим речима присутне за читање Молитве Господње, чему је Спаситељ научио своје ученике, а посредством њих и нас; ти тада читај: *Отче наш, иже јеси на небесех* и т. д. После овога свештеник каже: *Мир сејем; Глави ваџја Господеви приклоните*, ти, — приклонивши своју главу у знак смерности и побожности твоје пред Господом, особито у ово време када на престолу лежи жртва, која се за тебе и за све приноси, — отклони све помисли које те обузимају и светске сујете, узнеси ум и срце твоје јединоме Господу Богу, и моли да ти се опросте твоји греси.

Кад свештеник каже: *Благодатију, и шедротами, и чловјекољубијем Јединороднаго Сина Твојего* и т. д.; ти се поклони што можеш више, моли Господа да и тебе пошље своју благодат.

Кад свештеник каже: *Свјатаја Свјатим!* подижући у ово време Тело Христово, што преставља распеће и смрт његову на крсту; то нас, овим речима, учи, да они који се причешћују треба да буду свети, као што је свет и Христос који је распет, и да св. дарове треба да приме само они, који се очисте од грехова и освете Благодаћу св. Духа, и да се, према томе, онај коме је нечиста савест, не усуђује да приступи овој божанској трпези; — ти се тада пренеси мислима на Голготу код Спаситељева Крста, поклони се распетоме и моли га, да те очисти од грехова, освети и удостоји да приступиш и примиш св. причешће. А кад певамо: *Једин Свјат, Једин Господ* и т. д. ми овим речима исповедамо, да ни један од нас не може сам од себе да буде свет, већ само по вери у Исуса Христа и његовом благодаћу ми можемо да будемо свети.

Певање „*причастна*“, — тако названог за то, што се тада свештеник причешћује у св. олтару, — упозорава присутне у храму, да тада не буду расејани мислима, него да мисле о ономе, што се у олтару ради.

Кад свештеник или ђакон показује св. дарове на царским вратима и говори: *Со страхом Божијим и вјероју приступите*, призивајући верне да се причесте; тада ти поклони се пред твојим Спаситељем, који у тајни причешћа невидљиво присуствује.

Певање: *Благословен грјади во имја Господне; Бог Господ и јависја нам*, означава да ми, верујући у васкрсење Христово, радујемо се и свечано напомињемо приближавање његово, посредством св. Тајне, којој се и побожно клањамо као самоме нашем Избавитељу и Богу, који иде, да се помоћу ње настани, у души нашој.

Кад свештеник обраћајући се присутнима и благосиљајући све, каже: *Спаси, Боже, људи Твоја, и благослови достојаније Твоје*, то овим представља благослов самога Исуса Христа, који је дао ученицима кад се вазнесао на небо; за то и ти, благодари Богу, поклони се свештенику и говори у себи: *Видјехом свјет истини, пријажом Духа небеснаго, обрјетохом вјеру истинују, нераздјелњег Троице поклањајемсја, Та бо нас спасла јест.*

Кад свештеник, поново показујући св. дарове на царским вратима, каже: *Всегда, ниње и присно и во вјеки вјеков*, и преноси их на жртвеник; то овим напомиње поновно, и много пута Христово јављање, после свог васкрсења, ученицима својим и другим вернима, а после тога и вазнесење његово на небо. Речи које је свештеник изговорио значе: да ће Христос, узносећи се од нас на небо, бити с нама до свршетка света, да ми треба њега увек да прослављамо за милост коју нам је даровао; — за то и ти, ради потврде тога, заједно са певачима певај: *Амин*, и после тога поклони се Христу који је васкрсао, хвали га и благодари му, што си се удостојио да примиш св. Тајну, моли га, да те не остави без своје благодати и да те сачува од оних, који ти зло мисле.

После овога свештеник или ђакон говори јектенију: *прости примше* и остало, којом побуђује оне, који су примили св. Тајну, да благодаре Господу, и да га моле, да мирно и без греха проведу тај дан и остале дане.

Речп: *с миром изидем*, значе, да ми увек будемо у миру с Господом, са својом савешћу и са свим ближњима, не само у цркви него и ван ње.

Одговор: *О имени Господни* значи, да нам улазак и излазак из храма увек буде благословен именом, који нас је створио, и да све што радимо, у име његово радимо.

Молитва, коју свештеник чита за амвоном, садржи у себи пажњу цркве према вернима, призива на све благослов Господа нашег, и моли да сачува и освети све, који љубе сјај Његовог Дома, да дарује мир својој цркви, Господару, војсци и целом свету.

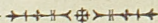
Певање: *Буди имја Господне благословено от ниње и до вјека*; напомиње вернима, који су се причестили, и свима присутнима, да увек хвале и благодаре Спаситељу и Господу на његовој милости и даровима, које нам увек изобилно шаље.

Кад свештеник, ставши на царским вратима, обраћајући се народу и призивајући на све благослов од Господа, каже: *Благословеније Господње на вас Того благодатију и чловјекољубијем,*

всегда, није и присно, и во вјеки вјеков; ти се поклони, потврди то и реци: *Амин*.

После тога се свештеник окреће престолу и каже: *Слава Тебје, Христе Боже упованије наше, слава Тебје*, славећи и благодарећи овим речима Господу; прослави и заблагодари, и ти, Господу Богу, који те је удостојио да будеш у његовом св. храму, да слушаш и гледаш св. Тајну, уздај се у њега једнога и моли, да те просвети светлошћу своје благодати да би увек могао испуњавати св. његове заповести.

Добијајући, на послетку, посредством свештеника благослов од изобилног дародавца Бога, излази из цркве, размишљајући побожно о свему што си чуо и видео, умири се духовно, да не би без користи изипао из св. храма где Господ, по своме обећању, присуствује, и где се прославља нашим умом више, него ма где на другом месту.

ЖЕНА ХРИШЋАНКА

„Ваша лепота да не буде споља у плетењу косе, и у ударању злата, и облачењу хаљина; него у тајноме човеку срца; у једнакости кроткога и тихога духа, што је пред Богом многоцјено.“
 „Тако и ви мужеви живите са својим женама по разуму, и поштујте их као слабији женски суд, и као сунашљеднице благодати живота.“ „Будите сви сложни, жалостиви, братољубиви, милостиви, понизиви.“ (1. Петр. III, 3—4, 7—8).

Христова наука учинила је велики препорођај у човечанству; све оно, што је до појаве њене било добро, задржато је и даље, а све оно, што није добро и смета напретку човечанства, одбачено је, јер Христос није дошао да уништи закон већ да га поправи и допуни. До Христовог доласка људи су били незнабошци, веровали у разна небеска тела, били су пуни празноверица, градили сами идоле и њима се клањали и молили као Богу; човек је био унижен — роб не само својих господара, него и својих необузданих страсти; жена је била права робинја свог мужа, који ју је могао отерати, убити, понизити и т. д., она је била верна робинја и бесправна личност која је безусловно

вно слушала свога мужа и била оруђе његових гадних страсти; она се није могла изображавати, па чак и над њеним животом господарио је њен муж, јер су у неким местима, кад умре муж заједно с њим закопавали и живу му жену. Брак није имао значај светиње, као што данас има; породица је тек од појаве хришћанства светиња, из ње је истерано све што је неваљало и што смета напретку човечанства, сви пороци, заблуде, сујеверја и т. д.; жена је постала равноправна с мужем, али ова равноправност мужа и жене никако не искључује, као што би неки хтели, међу њима разлику у душевним и телесним особинама. Муж има друге дужности а жена друге, и према томе не треба тражити да мушки и женски могу радити једнаке послове. Најважнији женски послови сасредсређени су у дому, као: жене, домаћице и мајке.

Код нас се већ чује глас, да је овај круг, за женске, у дому одвећ тесан, и да жена слично мужу, треба да тражи шире поље свога рада ван дома. Овако је тражење неосновано, кад се узме у обзир сложеност и важност послова које жена има у дому: као домаћица дома, добра супруга и помоћница свог мужа и мајка своје деце. Нема сумње, да је леп и поштовања достојан рад женске, која није оптерећена породицом, и ван њеног дома као учитељице, лекара и т. д., али ми тврдимо да је много важније и светије поље рада оних женскиња, које су себе у свему посветиле уређењу свог дома и васпитавању свог подмлатка.

Жени је сам Бог одредио да брани и чува породицу од несрећа и порока, и у опште од свега што би нанело увреду светињи њене породице. Жена треба да је *анђео-чувар*, кога је сам Бог одредио да чува и заштићава породицу од свега онога, што би нанело удар њеној светињи.

Жена је анђео-чувар свога мужа. Она треба милостиво, полако, али ипак стално да отклања од мужа све оне рђаве навике неверовања, псовке ако би их било, и да удеси тако, да се њен муж осећа срећан у домаћем кругу и да дише у свом породичном кругу духом св. вере и врлина; она треба лагано, брижљиво, смотрено и без ларме да свог мужа наводи на пут добра ако је залутао, и да га одушевљава и куражи када иде по путу добра; она треба да умекшава и загрева његову душу која се отврдила и охладила посведневним радом, да он, кад иде из куће на свој рад буде јачи, морално чистији и светији, него кад се буде враћао кући с рада. Она је заиста анђео утешатељ у дане његове жалости и неуморни чувар за време његове болести.

Жена је анђео-чувар своје деце. Жена је дужност да непрестано лебди над њиховим срцем, над њиховом душом, да их упућује у

врлинама и племенитости, да их учи правој вери, да им не да да се друже с неваљалим лицима, непријатељима њихове детињске невиности, непријатељима св. вере.

Жена је анђео-чувар дома. Она затвара врата подозривим и сумњивим лицима, она не дозвољава да рђаве књиге прљају детињу невиност, и руше у опште морал оних који живе у њеном дому.

Жени као анђелу-чувару породичне среће, Господ је одредио свету дужност васпитавања своје деце у вери, молитви, чистоћи, љубави и пожртвовању. Све то она може постићи и делати у том правцу, ако је и сама васпитана тако и одликује се тим особинама. Васпитана у вери жена-хришћанка узноси се умом над земаљским мислима и осећајима, њене духовне очи виде божанску висину. У молитви се њена душа подиже високо до самог неба, до самог Божјег престола, и овде му шапуће своје молитве за свог мужа, за своју децу да Свевишњи буде према њима милостив и да им дарује мир и благослов. У чистоћи својој она себе окружује као небесним ореолом који очишћава и освећава све што се њој приближи. У својој љубави и нежности она утишава и загрева светом топлином срца која је окружавају. У свом пожртвовању она приљубљује уза се све, који с њоме у једној кући живе и јако утиче на њих, ма и неприметно, да живе побожно и са пуно врлина.

Као што је херувим, кога је Бог поставио да чува земаљски рај, био наоружан ватреним мачем, тако исто моралним мачем треба да је наоружан и земаљски анђео у лицу жене-мајке, коју је Бог поставио да чува хришћанску породицу. Жена не сме да испусти тај духовни мач, ако жели да буде верна својој дужности, она треба да је у свако време готова да одбија нападе неваљалих људи — непријатеља њене породице, и да ступа с њима у борбу. Хришћанко! Ти готово непрестано треба да држиш твој духовни мач спреман, којим треба да сечеш страсти од срца свога, да чуваш од зла своју душу, душу твог мужа и душу твоје деце. Пред твојим моралним мачем, на твој огњишту, морају да оборе очи они, који се усуде да баце пожудне погледе на твоје невино дете; пред твојим моралним мачем морају замукнути уста која су научила да оговарају и да проносе лажне гласове за твоју децу, за твог мужа; твога моралног мача боје се сви, који преступе твој праг и који би хтели да у твоју кућу унесу раздор и неслогу, и да ослабе утицај твој у дому, који ти је сам Бог доделио.

Жене — хришћанке! Видите како је сам Бог високо поставио ваш положај у свету! Да ли ви размисљате о вашој високој задаћи? Да ли сте ви схватиле висину тог вашег светог позива, и ако јесте, то да ли га тачно испуњавате?

Жена нема права да каже да је она све испунила, ако се њен рад у породици ограничава само бригама чисто земаљског карактера, — ако се она брине само о газдинству. Ово је само материјална страна њеног позива. Жена има важнију страну — душу, која је претежнија од тела, и разлика је између ње и тела, као што је разлика између неба и земље, времена и вечности. Права циљ нашег живота јесте вечност, а све друго има другостепени значај. Према томе, ви хришћанке, које знате крајњу циљ свега што је на земљи, ви ће те појмити огромну разлику између брига о телу и између брига о души. И као што смо напред рекли, да сте ви анђели чувари ваше породице, то вам онда неће бити зачудо кад кажемо да сте ви најпозваније, да се бринете о човечјим душама

Благословена је она породица у којој мајка не говори само речима, него и својим примером живота: *ја сам анђео-чувар твој.*

Ево један леп пример из народног предања: Један војсковођа опколи војском један многољудни и јак град. Житељи тога града дуго се и упорно бранили, због чега се он јако разљути и закуне, да ће предати ватри и мачу све становнике тога града. Опседнути, доведени до крајње немогућности да се више бране, морали су се предати своме непријатељу. Војсковођа, пре него што ће метнути под нож све становнике побеђеног града, смилује се према женама, дозволи им да изађу из града и да понесу са собом све оно, што им је најмилије. Али како је се зачудио војсковођа и његови војници, кад су видели жене, које носе на себи пред очима њиховим, која — свог мужа, која — свог брата, која — свог сина, која — свог престарелог оца! На тај начин спасли су се сви становници тога града од сигурне смрти.

Нека би дао Бог да и ви добре хришћанке, кад одете из овога света, појавите се пред Престолом праведнога Судије, као оне добре жене пред војсковођом, носећи на крилима своје св. вере, своје љубави, душе оних бића, која су вам тако мила и драга.

ПРЕОСВЕЋЕНИ ЕПИСКОП ТИМОЧКИ Г. МЕЛЕТИЈЕ

Рођен у селу Осеченици среза колубарског, округа ваљевског 27. јула 1857. год. од побожних и поштених родитеља Живојина и Ане Вујић.

Основну школу свршио је у Крчмару, гимназију и Богословију у Београду.

У мирјанству звао се Љубомир; а 25. јуна 1877. г. када је пострижен у монаштво, у манастиру Враћевшници, добије име Мелетије.

26. истог мес. рукоположен је за јерођакона а 11. децембра исте год. за јеромонаха.

Још као богослов био је старешина манастира Раковице 8 месеци; а по свршетку школе био је у браству манастира Враћевшнице, где је годину дана провео. — Ну и поред овога што је самостално могао да ради а као свршени богослов београдске Богословије имао је и изгледе на бољу будућност — Он се не заустави на томе, дух Његов тражио је јаче духовне хране и тада јеромонах Мелетије жртвује своју самосталност и спокојство и благодарећи Њ. Високо-Преосв. блаженопочив. Митроп. Михаилу, с којим је и отишао у Русију, Он буде примљен за студента Кијевске Духовне Академије 1884 год. и 1888 год сврши Академију са степеном кандидата Богословља.

Јуна месеца 1888 год. дошав из Русије, пун идеала и одушевљења за српску мисао, Он оставља слободну Србију и одлази тамо, где се српско име тихо и са страхом изговара, одлази у Стару Србију, са ватреном жељом, да тамошњем Српству и Православљу, по својим силама, послужи.

Од 31. октобра 1888 год. до првог априла 1889 г. био је наставник призренске Богословије, а од тог времена па до 10. новембра 1891. год. био је ректор поменуто школе.

За ово кратко време Преосвећени Епископ Госп. Мелетије оставио је дела, која ће се увек са хвалом и признањем помињати.

Његово је дело преустројство призренске Богословије од 3. на 6 разреда; увећан је број наставних предмета, број наставника, број ученика од 70 на 140., увећан буџет за школу, заведено опште жиће, ђаци униформисани.

За време Његова ректорства направљена је за Богословију једна велика нова двоспратна зграда, једна стара са плацем купљена, отворене нове школе, учитељима и наставницима Богословије повећана плата и др. а све ово средством фонда великог родољуба Симе Игуменова.

Са овог места а као добар војин Христов, Он је на позив бл. поч. Митрополита Михаила дошао у Србију почетком новембра 1891. год. и не знајући зашта се позива.

Сазнав за што је позван — Он је дуго и дуго молио Митроп. Михаила, да и даље остане као ректор призренске Богословије, где је тек био отпочео своју делатност.

Ну интереси и цркве и државе били су у томе, да баш Он буде Епископ Тимочке Епархије, ради чега он најзад и попусти и прими се тешког и високог звања Епископског и 10. новембра 1891. год. на свечан начин хиротонисан је у београдској саборној цркви за Епископа обновљене Тимочке Епархије.

Као Епископ, Преосвећени Госп. Мелетије, старао се и стара се да буде достојан свога високога позива.

Прво дело Његовог Епископског рада беше покрштавање безвераца. Старајући се на проширењу вере православне и увећању чланова њених, Он је први покренуо мисао, а и у дело је привео, о покрштавању безвераца; и у Његовој Епархији, заузимањем Његовим, крштено је преко 2000 безвераца.

АШ

Епископъ Павловъ
Меркурь

За ово кратко време Његове Епископске делатности, Он је радио и ради и на томе, да се оснивају и подижу нови храмови за прослављање имена Господњег; и до сада је око 30 — тридесет — нових цркава саграђено, у Тимочкој Епархији у којима се српска младеж учи вери и моралу; учи се како треба да воли своју Отаџбину и Краља, те да и живот свој увек може жртвовати за веру, Отаџбину и Краља.

Преосвећени Г. Епископ обновио је и два манастира — Манастирицу и Успенски, — а два је манастира спасао од извесне пропасти, до које беху доведени.

Епископ Г. Мелетије завео је и једну новину а све ради бољитка Српске Цркве и њеног свештенства, а имено: Он је отпочео сам контролисати рад свештенства, не само каноничном визитацијом, него правећи тајна и изненадна путовања по својој Епархији, прегледајући цркве и свештенство, разгледајући напредак у вери и моралу код пастве — народа у Својој Епархији.

Путовањем овим, Он изненађује сваког а нарочито свештенике који су навикли само на долазак Епископа који се на 2—3 мес. раније јавља, и којом приликом све што Епископ види, то је нарочито спреmano и удешено, а оваквим путовањем Преосвећеног Госп. Мелетија, сазнаје се право стање ствари, види се све онако, како у ствари јесте.

Напоследку, Преосвећени Госп. Епископ, поред свега осталог рада није занемарио ни књижевност. Тако, Он има око десетак својих посланица, од којих су неке по 2 па и 3 пут прештампаване.

Изradio је и издао до сада 4 књиге а и V-та је у рукопису готова „Књиге за народ“. То су приче, у којима су религијске и моралне поуке живим примерима описане.

Ну највеће је Његово књижевно дело „О заслугама српског свештенства оба реда“ у 3 књиге, од којих је I-ва већ у штампи (Вес. Срп. Црк.) и у ком су делу критички изнесене неоспорне историјске заслуге српског свештенства оба реда за православну цркву и српски народ.

Поред овога, у разним часописима нашим, имамо одштампаних Његових научних расправа а тако исто има и доста велики број Његових беседа одштампаних.

Преосвећени Господин Епископ својим болећивим срцем убрисао је многу паћеничку сузу; он нас својим добротворствима и болећивошћу свога срца подсећа на велике Јерархе у првим вековима хришћанске цркве. Дом је његов прибежиште сиротана и бедника, а 7 ђака, које Он о свом трошку по разним нашим стручним и просветним заводима издржава, сведоче нам: како Госп. Епископ мисли о напретку културном и просветном у милој Му Отаџбини.

Он је члан многих хуманих установа, које по своме могућству потпомаже и материјално и морално.

Кавалер је неколиких ордена.

Из целокупног рада Преосвећ. Госп. Епископа види се Његово старање и неуморни рад на појачању побожности, на ширењу вере и морала у народу и брига за интелектуални напредак свештенства у Епархији Својој. С тога је Он и опште омиљена личност у својој Епархији, због чега му и ми желимо, да и даље истраје у својој тешкој и високој служби Св. Цркви, Отаџбини и Краљу; да на путу овоме не маљакше и не клоне духом, ну да се угледа на Свог врлог добротвора бл. поч. Митрополита Михаила и истраје у своме послу на понос своје Епархије и корист свете Цркве, а тиме се удостоји и славе у вечном царству Божјем.

МЛАДИЋСКО ДОБА

Радуј се, младићу, за младости своје,
и нека те весели срце твоје док си
млад, и ходи куда очи твоје гледају
али знај да ће те за све то Бог извести
на суд. (Еклес. 11, 9).

Доба младости, несумњиво, најпријатније је доба нашег живота. Младић осећа у себи једрину и свежину сила, и ово осећање је по себи најлепше задовољство. Сви упечатци, у добу младости, за њега су нови, и према томе пријатни и весели. Његова памет још није јака и дубока, већ неискусна која све прима одмах, туђа од болесне сумње, и с љубављу наклоњена истини и правди. Његови су осећаји лаки и променљиви, брзо се појављују и одмах једни друге замењују; али су они увек плаховити и различни, из њих се још нису образовале страсти, и за то они хране, али не изнуравају срце. Прошлости за њега готово нема; за то му се будућност представља у еветлим бојама и он је увек богат пријатним надама и пун идеала. Отуда младић весело посматра Божји свет, а живот, сам по себи, за њега је највеће благо.

По несрећи, младићи се увек не користе као што треба златним данима своје младости. Не знајући важност унутрашњег свог богаства, т. ј. богаства сила којима они располажу и живота, они их не жале и врло често изгубе без икакве разложности и промишљености; не знајући ништаван и штетан утицај спољашњих, светских наслада и задовољстава, они их већином траже као највећа блага и њима трују невино своје срце. За што је тако драга и лепа младост? Због невиности срца. Онај је већ престао бити младић, који је успео да саблазни душу и тело, и младост која у себи има нечега неваљалог — порока, само је по имену младост, због тога што се она већ почела рушити. С тога се често неки младићи називају старцима, не за то што су они сазрели умом и великим искуством, већ зато што су брзо остарили телом и духом, што кроз њих веје дух умора и хладноће према животу, што су они само по годинама младићи а тело је и дух малаксао и изнурен горе него код стараца, што су према свему равнодушни и ништа им се не мили нити их што завима; што у њима ништа не зри као на дрветима с којих је ветар још с раног пролећа однео цвет. Ах, како се горко кају неки људи што су у лудо страшили дарове младости, али је доцкан такво кајање! Други, да би се утешили, по некад говоре, да су они *проживели* у младости; али у самој ствари тако их то мало теши, као успомена богаташа,

који је раскошно упропастио све имање, на пређашње гозбе и забаве; ма шта да је пре било, али сада, сада је он сиромах и остаје му да жали за пређашњим својим богатством којим се није умео користити и да страда и пати од зла, које је преживело његово богатство.

Весели се младићу у твојој младости, нико од тебе не отима радост, својствену твоме узрасту, само је немој сам изгубити изнуравањем снаге, трошењем сила твојих и губитком невиности душевне и телесне. Извор твога весеља је у теби самом, у целини и свежини твог живота, пази, да се продужи овај драгоцени извор и да пре времена не усане у твоме животу. Доцније ни за какав новац не можеш купити ову радост коју сада ниси купио а имаш и која ти је дарована од Бога да остане за на веки твоја. Знај, да нема већег и бољег весеља од срдачне радости (Сирах 30, 16) Много је измишљено и измишљава се на који начин да се човек задовољи што боље и више у свету, али се мало њима краси и кити човечји живот; за то што се право весеље не може створити или дати ономе, чије је срце неспособно да се развесели својом сопственом радошћу. За то треба чувати младу душу од кварежа, као врт у коме се брижљиво негују млада дрвета, иначе живот може угинути у самом цвету.

Како ће младић очистити пут свој? Владајући се по речима Господњим (пс. 118, 9). Чувај, младићу, заповести Господње и сачуваћеш твој живот у целини; посвети дане твоје младости врлини, и до старости неће твоје срце бити без чисте радости; нека се ум твој не заноси свачим што виде твоје очи или што пожелеле твоји осећаји; са страхом Божјим отерај од себе разна искушења која те сваког часа маме и никада нећеш бити незадовољан са животом. ...

Срећан је онај, који у младости заштеди силе своје и сачува невиност свога срца! Благословен је и онај, који сачува младића од порочног заноса и страсти и стара се да га упути у његовим способностима и делима. На против, нема несрећнијег младића, него који је своју младост истрошио у сујетним задовољствима и уживањима; и нема грешнијег човека, него који помаже тако рани и штетни распад човечје природе.

БУДИ ЧИСТ, АКО ХОЋЕШ ДА БУДЕШ ЗДРАВ.

од Д-р Р. ЛАЗ.

Наш народ није онолико здрав колико би могао да буде према свима приликама око њега. Овоме има повише узрока, али их овде не можемо све побројати, него ћемо из њиховог низа изнети за сад један, по нашем уверењу веома важан узрок, а по схватању већине у народу, па и у самим варошима, споредна ствар, којој не треба много пажње. Ми мислимо овде на *занемарености коже*, која је као што ћемо одмах видети, један веома важан орган нашега тела.

На пољу показује топломер 12° хладноће, или више, ми узимамо топломер, којим се мери телесна топлота, меримо нашу сопствену топлоту и налазимо, ако смо здрави 37° Ц. топлоте наше крви. Ту исту топлоту налазимо и у сред летње жеге, налазимо је исту па живели ми на вечитоме леду или под вечно плавим небом и врелим тропским сунцем. Природно је упитати се: ко одржава ову увек подједнаку топлоту наше крви, ко не да да се наша крв смрзне или да се претвори у густу масу без течности? То је кожа, која не чини само ту једину важну услугу телу и осигурава му опстанак, него је она у исто доба заштита за нежније органе које чува од повреде, она је и важан орган за издисавање и испарење и најзад она је орган ципања, које је у многим приликама јако потребно човеку ради многих сазнавања

Потребно је знати делање коже ма и у најкрупнијим потезима, јер ко зна како који орган ради, умеће и лакше да га чува.

Испаравањем коже на својој површини регулише се тим начином издавање топлоте нашега тела. Кад падне спољна температура онда се услед хладноће раз-

дражи кожа и скупи се. многобројни крвни судови у њој суже се и одводе мање крви површини тела него обично, и услед тога издаје се мање топлоте него она остаје у крви и унутарњим деловима нашега тела. Обратно бива на топлоти, јер тад под утицајем високе температуре, кожа омекша, набубри и најзад поцрвени, због тога што у њу улази много већа количина крви него обично, па је према томе и издавање топлоте много веће — дакле се и тело знатно расхлађује или другим речима, не да да се нагомила сувише топлоте.

По себи се разуме, да и способност наше коже да регулише издавање топлоте има својих граница. Сувише ниске или сувише високе температуре убијају њен рад и ово не само да може наудити нашем здрављу, него може да буде смртоносно. То бива при смрзавању или при сунчаници. Од сунчанице највише страдају војници кад марширају, а нарочито кад немају довољно воде, а од смрзотина страда већином сиротнија, слабо одевена и рђаво храњена класа, а нарочито после употребе алкохолних пића (вина, ракије, пива и т. д.), јер она смањују телесну топлоту. Нагле промене времена такође рђаво утичу на наше здравље. Могли би набројати још многе особине наше коже, али држимо да је и ово довољно да бар колико толико расветли појам о важности њеној и о потреби пажљивог неговања тако важног органа нашега тела, које је, на жалост местимице толико занемарено, да је заиста чудно, како поједини људи доживе извесну старост са онако запуштеном кожом — али многи од њих могли би и дуже живети, да су умели боље чувати и неговати своју кожу. Пада јако у очи да становници близу великих вода много се мање купају него ли понегде где једва жубори по који поточић. Лако је појмити, кад већ знамо задаћу наше коже, зашто многи људи пате од разних болести унутарњих органа, зашто их целога века прате излечне и неизлечне кожне болести, које им не дају мира ни дању ни

ноћу — па и све то није још довољно да их научи памети и да бар своју децу упуте на чистије држање коже. И ако је искуство најбољи учитељ опет оно није за свакога оно што треба да је. За то нам је најбољи доказ наш сељак из извесних крајева наше Отаџбине. Многи од њих мисле да су довољно учинили у интересу чистоће, ако су на двоје на троје омили своје лице и опрали своје руке и ако су у неколико недеља једанпут променули рубље на своме телу, а остало тело не види воде годинама ни у сред лега и покрај реке, а камо ли у зимње доба и где се вода не може баш тако лако да набави. Још је много горе са најнижом класом, која потпуно презире воду. Овоме није крива њихова невоља и јад, него просто немар. јер мало воде може се увек и свуда добити, само ако се мало има воље за чистоћу тела.

У топлој води и сапуну имамо моћна средства за чистоту наше коже, али топлота оводе не треба никад да прелази топлоту наше крви, јер иначе малаксава човека. Најбоље је млако купатило за тело, лети хладно, а за лице, руке и свакидање прање вода обичне хладноће. Некад се је, у старих народа, веома много полагало на купатила и оно је било омиљено у свију класа и свију сталежа, а данас, у веку просвете и напретка, многе велике вароши немају купатила а о селима и да не говоримо. Ко би подигао народна купатила по целој земљи стекао би права на велику благодарност. Утицај тих купатила брзо би се опазио на првом поколењу и на здрављу раденичког и тежачког сталежа. После тешкога и дугога хода, после заморнога рада топло је купатило у стању да освежи малаксалу снагу, да брзо створи могућност за даљи рад. Такође је велики утицај купања на одхрану. Ко се редовно купа, бар у недељи дана један пут или два, осетиће бољу вољу за јелом а тиме и јачање снаге, јер му кожа ради правилно, њене поре нису затиснуте нечи-

стотом, него су отворене и кроз њих иде испаравање обичним природним током. Где нема купатила мора се помоћи обичним прањем тела млаком водом.

Веома су корисна нашем телу хладна прања и хладна купатила. Она не могу да замене топла купатила у скидању нечистоте са коже, али су веома моћно средство за чвршћање тела и заштита противу сувише лаког разхлађивања, а то је противу тако честог назаба у свима његовим облицима. Али да се постигне добар успех хладном водом, ваља је употребљавати свакога дана. Начин употребе хладне воде није толико меродаван за иначе здраве људе; најбоље је мокрим сунђером протрљати цело тело па затим га добро истрљати каквом храпавом рукавицом или чарапом. То треба брзо извршити а температура воде не сме бити сувише ниска — испод 14° — 15° Ц, не сме бити нижа. Најбоље је извршити ово прање у јутру, одмах после устајања из постеље, јер у телу тада има више из лишне топлоте, па се хладном водом одклања њен сувишак, кожа се скупи и није тако осетљива према спољњем времену. Ни мало не штоди, и у сред зиме, одмах после тих трљања и прања хладном водом изићи на поље па била ма каква хладноћа.

У многоме су погледу боља хладна купатила у слободи, у потоцима и рекама, јер сâм ход до места купања, кретање у води на свежем ваздуху и друге околности, много више утичу на успешно креплење и челичење тела. Сељак, коме је баш ово најпотребније, има у близини потока и речица, у свежем је ваздуху и само зависи од његове воље и увиђавности да се не само он купа свакога дана при погодном времену него да и своју чељад нагони на то. По варошима пак, где нема тако погодних прилика као на селу, ваљало би подићи купатила за сиротнији сталез или бесплатно или са врло малом сумом плаћања, али ово не треба да буде само у престоници и по већим варошима него

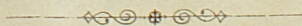
свуде. Ово вреди и за топла купатила, као што смо напред споменули.

Обично се учи, да у купатило ваља улазити подпуно разхлађен т. ј. са хладном кожом. То не стоји и многи су се, баш пазећи на то, сувише расхладили. У купатило ваља ући кад је срце мирно т. ј. кад ударци његови нису убрзани бржим ходом или ма каквим тежим радом пред самим купањем. Кад су ударци срца убрзани и онда се уђе у хладно купатило — може бити тешких последица. Та је непажња многе стала главе. — До купатила ваља ићи полако и потпуно одевен сачекати док се срце смири, па се онда брзо скинути и одмах сићи у воду.

Ако хоћемо да од овог нашег мало ослабљеног поколења створимо здравије телом, онда ваља употребити све што је могуће за постигнуће овога циља; ваља учити све што шкоди нараштајима данашњим а шта иде у корист њихова здравља — па онда то чинити. За купатила, као моћно средство за челичење здравља ваљало би научити свакога коме поуке треба, да своју децу уче још из малена на најбрижљивију чистоту тела и то без изузетка сталеза, јер главни део становништва сачињава сељачки сталез, па кад он није здрав и за рад способан колико треба да је, онда је радна снага земље као год и одбранбена сишла на ступањ који мора задавати бриге. Ми ово не би спомињали да нам нису при руци статистички податци, који сведоче, да се опажа разлика у снази пређашњих и садањих поколења, а узрок томе, истина није јединствено у нечистом држању и алкавости у одевању у неким нашим деловима земље, али где је и много узрока не сме се од њих плашити, него их ваља тражити и борити се противу њих. Ми смо нашли, да је и нечисто држање тела један од тих узрока, казали смо о томе онолико и онако колико смо умели и знали.

Не можемо да завршимо ове редове а да не поменемо једну кожно болест, која је код нас јако развијена по читавим пространим крајевима — а та је опште позната кожна болест *шуга*. Ова гадна болест најбољи је сведок колико се мало води рачуна о сопственом здрављу а сем тога шугав човек нема мира ни дању ни ноћу од силнога свраба, на који је он *истина* навикао, јер је „од памтивека наследна у фамилији“, али му тај свраб не да да мирно спава, да надокнади радом испрпљену снагу, па према томе такав човек не може бити здрав и потпуно за рад способан. Ништа није одвратније него видети и гледати какву шугаву фамилију где и мушко и женско и старо и младо не скида руке са свога тела, чешајући час једно час друго место. Сем свега тога ова је болест *и невоља и срам*, али тај срам као да не пада само на необавештене сељаке, и ако се они често бране позивањем на своју старину која је „тако исто шугава била“ као и сами што су. Кома и ови разлози вреде томе нема помоћи. —

Ваљало би рећи коју реч о одевању као делу за одржавање чистоте, али простор овога места не допушта нам то, него остављамо за другу прилику, а при завршетку још једном велимо: *Буди чиста, ако хоћеш да будеш здрав.*

ДЕЧЈА ВЕРА

(ПО РУСКОМ)

Једна жена, ушавши у цркву, видела је, да пред вратима стоји мала девојчица од својих осам година, моли се и у руци држи писмо, бојажљиво се обзирући на све стране и као да се спремала нешто да уради, али тако да неби други ово приметили

„Шта ту радиш, дете моје?“ упитала је жена. Девојчица у почетку није ништа одговорила; али, кад је она узела за руку,

с њом ласкаво говорила и тражила да јој покаже писмо, тада јој мала са сузним очима исприча, како је она написала Богу писмо и молила Га да им пошаље ма што за јело, пошто она, с четворо мањих сестрица, ништа још не може да заради, мати већ одавна лежи болесна, а отац, пре кратког времена, радећи јако се убио и повредио.

Жена јој узе писмо и виде да је оно било овако адресовано: „*Милостивоме Богу*“. Уз то, мала девојчица рече јој, да је више пута свештеник говорио, да кад ми, ма за шта, молимо Бога, он ће нам увек по молби учинити; да је она видела како се људи моле Богу са књижицама, али она нема књижицу и нема времена да се дуго, као други, моли Богу, и тако је она написала своју молитву на хартији, да би је оставила у цркви. Она је хтела да кришом баца писмо у кутију, која је била пред црквеним вратима, одакле ће, по њеном мишљењу, Бог примити писмо и молитва ће њена бити услишена.

Жена се распита од суседа о овој девојчици, за њене родитеље и о месту где она станује, и рече јој: „дај мени писмо, ја знам шта ћу с њим радити и Господ Бог ће на сигурно услишити твоју молитву.“

Мала се девојчица с лаким срцем поврати кући и с тврдом вером, да ће Господ ма шта послати, седела је чекајући код прозора цео дан, никоме не казујући шта је урадила; дан је прошао у узалудном очекивању и у вече легајући на своју грубу постељу, мала је склопила своје мале ручице и молила се, да јој Бог што пре одговори на њено писмо, шаљући им ма шта за јело.

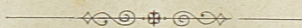
Идућег дана, уставши рано из јутра, она је потрчала прозору, потпуно уверена да ће тамо наћи одговор с неба, а кад тамо није ништа нашла, она је отворила врата, и пред вратима је заиста била пуна корпа хлеба и другог јестива, а на врху корпе било је писмо малој девојчици, у коме је било написано, да јој Бог све ово шаље, и да ће ма ко у скоро доћи да говори с њеним родитељима.

Пред ручак дошао је лекар и преписао болесноме оцу лек; одмах за њим дошла је добра и болећива жена и донела нешто новаца, што је од познаника покупила, да би подржала сиромашну породицу, којима је причала историју писма.

Од лекарске помоћи и здраве хране, болесници су на скоро оздравили, и опет су могли издржавати себе својом зарадом.

Отац и мајка, који су се мало пре бринули о томе, како треба да им се деца моле Богу, постараше се сада да им

објасне и покажу, да Господу Богу треба слати срдачне молитве, а не писма. Дете се молило Господу с јаком вером, како је умело да верује и да се моли. Али и деџја молитва с вером увек налази помоћи, коју добри људи, по наређењу Господа, дају

НИЋИФОР ДУЧИЋ, АРХИМАНДРИТ

Рођен 21 новембра 1832 год. у Лугу на Требишњици у Херцеговини од оца Јевте и матере Саре Дучића, старе српске породице. Почео учити књигу у манастиру Дужима код свога стрица, архимандрита дужкога Јевстатија Дучића. За тим свршио богословске науке у семинарији београдској; слушао словенску филологију код славнога Даничића у Великој Школи, у Београду и најпосле у Паризу у Сорбони I и II семестра: општу историју код Рамбо-а (Rimbaud) и Лависа (Lavisse); географију код Химли-а (Himly) и философију код Каро-а (Caro); у Колежу француском: јеврејску стару литературу и тумачење псалтира код Ренан-а (Renan) и литературу француску код Дешанела (Deschanel).

Закалуђерио се врло млад 1849. године по жељи свога стрица у Дужима. Произведен за архимандрита 1863. год. на Цетињу.

Нарав га је постојано вукла војничком животу, што је најбоље потврђено у ратовима за народно ослобођење: у Херцеговини 1861, у Црној Гори 1862 и у Србији 1876 — 1878 год.

Провео је цео живот у служби српској цркви, раду на просветном и књижевном пољу и борби за ослобођење и ујединење српског народа.

Установио је са својим школским другом (садашњим Митрополитом херцеговачким) Серафимом Перовићем школу у Дужима за ђаке и омладину из околине

Архимандрит
Н. Бурич

требињске 1857 год.; у Житомишљићу духовну школу за свештеничке приправнике 1858 год. израдивши јој помоћ од Србије и Русије, био у њој професор и управитељ.

Радећи у договору с Луком Вукаловићем и другим херцеговачким главарима на народном ширем устанку за ослобођење 1861 год. остави школу и Житомишљић на Неретви, и по општем договору главара узме команду над херцеговачким устаницима.

У тој 1861 год. дође у Мостар Омер паша (сердар екрем) с европском комисијом великих сила ради умирења устанка; обећавши народу неке олакшице, позове тога ради главаре устаничких племена у Мостар. Главари изберу Дучића и пошаљу с неограниченим овлашћењем у Мостар да преговара с Омером и комисијом о олакшицама и правима која народ тражи. Послови су били добро пошли, јер европска комисија (особито руски комесар Безобразов) беше наклоњена Херцеговцима. Међу тим се живље умеша Црна Гора у херцеговачки устанак, те се преговори прекину и ратовање продужи.

Кад је објављен рат Црној Гори у марту 1862 год., Дучић се борио, као командант херцеговачки, уз храброга војводу Петра С. Вукотића најпре: по Дузи, Бањанима и око Никшића у Херцеговини; па кад турска војска под командом мушира Дервиш паше, после дугих и крвавих бојева, продре из Никшића у Белопаловиће на Петров дан 1862 год. и сједини се с турском војском од арбанашке стране под командом мушира Абди паше, и тамо се борио с црногорским јунацима до краја.

После тога недаћнога рата 1862 год., Дучић не добивши с другим главарима и устаницима амнестију, као ни Вукаловић, остане на Цетињу, где је био одлично примљен. Наставши време мирнога рада и опорављања Црне Горе од дугога рата и тешких рана, кнез Никола

да Дучићу управу над школама. Према средствима отвори 10 основних школа по Црној Гори и установи богословију на Цетињу 1864 год.

Кнез му је поверовао и важне мисије 1866 год. код кнеза Михаила у Београду и рускога посланика, графа Штакелберга у Бечу, и извршио их је на задовољство оба владоца, који су потписали тада уговор за заједничку ратну акцију и уједињење српског народа. То је најсветлији акт у српској народној историји наших дана.

Дучић је (док је год био на Цетињу) постојано помагао слогу између Црне Горе и Србије, а тако и у Београду, и наслон на Русију ради лакшег ослобођења и уједињења српскога народа. С тога су му споменуте мисије и поверавање.

С нарушенога здравља у ратовима 1861 и 1862 год. да оставку на службу у Црној Гори 1867 год., Кнез га одликује Даниловим крстом за независност III реда и отиде с Цетиња у Италију у Абано ради лечења. Под јесен те годне врати се из Италије у Дубровник; на крају године премести се у Трст.

Министар председник Илија Гарашанин позове Дучића по налогу кнеза Михаила у Београд, где је дошао 1868 год. и био одлично примљен. Поверене му послове вршио је тачно и савесно.

Кад је дошло време 1876 год. да Србија и Црна Гора удружено ратују за ослобођење српскога народа изван Србије и Црне Горе, кнез Милан постави Дучића указом за команданта добровољачкога кора ибарске војске. Одмах у првим бојевима од 25 јуна до 7 јула 1876 год. освојио је турске шанчеве и два редута око Нове Вароши, за тим турску кулу и шанац на Васиљевићима у боју 12 јула. У боју на Боровцу и Сухом рту 24 јула рањен је под њим коњ, где је отео турскога коња и на њему продужио бој, нашав у зобници о ункашу српску одсечену главу. Кад су Мехмед Али

паша и Дервиш паша ударили са свом снагом на Јавор и освојили га 26 јула, Дучић је, бранећи с добровољцима позицију на Доловима, био рањен у леву ногу и други коњ под њиме у лево плеће. У зимској кампањи 1877 и 78 год. постављен је владалачким указом за команданта усташких чета јаворскога кора; испрозебао је у Чемерници и на Увцу тако да од тада једнако поболева.

После ратова постављен је за подпредседника великог духовног суда (апелаторијске консисторије), библиотекара Народ. Библиотеке и чувара Народног Музеја у Београду.

Године 1877—1880 био је посланик у Народној Скупштини. Народна Скупштина која је прва сазвана у ослобођеном Нишу 1878 год. уврсти Дучића међу 6 кандидата (по тадашњем уставу) за председника скупштине, и био је изабран; али је постављен други који је имао више гласова. Скупштина му повери трећи кључ од државне зграде у којој је чуван прибор за израду државних обвезница новчане вредности. Пошто је штампан одређен број обвезница, врати кључ Народној Скупштини у Београду 1881 године.

Дао је оставку на посланство у ванредној скупштини у Крагујевцу 1880 године за то што се није слагао у свему са жељезничком конвенцијом.

Нуђено му је епископство у Србији први пут 1868; други пут 1877; трећи пут 1880; четврти пут 1883; пети пут 1889 и шести пут 1890 године. Остао је постојан у одлуци: да ради, колико може, за бољитак српскога народа и да умре као архимандрит не чезнећи за титулама и влашћу.

Путовао је најпре по свима српским областима од Бојане до Струме; за тим по свима великим државама и престоницама у Европи. По Русији је путовао с

митрополитом српским Михаилом 1869 године; излазио пред цара Александра II и тадашњег наследника, доцније цара Александра III и царицу Марију.

Намесништво књажевскога достојанства слао је Дучића патријарху Самуилу Маширевићу у Карловце и вођама опозиције: д-ру Свет. Милетићу и д-р Јовану Суботићу 1869 год. да посредује на измирењу између њих у заоштреној распри око црквеношколских рефорама.

Влада Краља Милана слала га је васељенском патријарху Јоакиму III у Цариград 1882 год. за свето миро и хилендарске послове у Светој Гори, извршив мисију на задовољство.

Дучић је био председник одбора за школе и учитеље у српским областима изван Србије од 1868 – 1876 г.; за тим опет више година председник одбора за Народну Библиотеку и Музеј; председник комисије за зидање цркава у византијском стилу у Србији; председник друштва за сиротињску децу; председник разних школских и црквених комисија; ревизор на годишњим испитима у Богословији; председник комисије за професорске испите у Богословији; редовни члан Главнога Просветнога Савета од 1881 и подпредседник од 1884 до 1886 год. Те је године изгубио државну службу из политичких разлога. Доцније је опет враћен у државну службу и по својој молби стављен у пензију са слабога здравља.

Српско Учено Друштво бирало је Дучића више пута за својега председника, које по његову живом узимању и под његовим председништвом спојено са Српском Краљевском Академијом 15 новембра 1892 год. Примео се да привремено управља епархијом Жичком 1889 год., кад је у њој, у Крушевцу, те године 15 јуна извршен општенародним учешћем петогодишњи спомен косовским јунацима; положен темељац споменику;

и за тим у Жичи 20 јуна најсвечаније миропомазан Краљ Српски Александар I.

Био је владин повереник у Нар. Скупштини 1890 год. за нови закон о црквеним властима, на којем је и радио и објашњавао га у Народној Скупштини.

Кад је тим законом укинута подпредседништво у великом духовном суду, постављен је указом по жељи митрополита Михаила за редовнога члана тога суда, али му здравље није допустило да се прими те часне дужности. Изабран је 1892 год. за наставника историје српске цркве и црквенога права Његовом Величанству Краљу Александру I.

* * *

По крај свих различитих дужности и послова Дучић је радио и на књижевности, почев од 1859 год., па све до данас. Његови су радови многостручни и обилни. У своје време штампани су у појединим часописима и издањима, као у Далмазинском Магазину, Гласницима српског ученог друштва, Раду југославенске академије знаности и уметности, Годишњици Чупићевој, Загребачком Месечнику, Старинару, Братству, Веснику Српске Цркве, Гласу академије, Бос. Вили и т. д.

Све своје радове Дучић је од пре 4 године почео прикупљати и штампати у целини, под именом „Књижевни радови Архим. Дучића“. До сада је ових радова изашло 9 књига.

Радови г. Дучићеви су разноврсни, али у главном богословског и историјског дела. Он је изнео на свет многу грађу по историји српског народа и српске цркве, како у својим монографијама, тако и у осталим својим радовима. Најзнатнији му је рад „Историја Српске Цркве од првијех десетина VII века до наших дана.“ Превео је Гетеово „Учење православ. цркве“, а превео је и чувено дело

К. П. Победоносцева „Мисли о цркви, држави, вери, народној просвети“.

Многи радови г. Дучићеви преведени су на руски и остале јевропске језике.

Због своје научности и знаменитих радова г Дучић је изабран:

1869 год. за редовнога члана Српскога Ученог Друштва.

1884 год. за редовнога члана Српскога Археолошкога Друштва.

1887 год. за члана Société d'histoire diplomatique у Паризу.

1888 год. за почаснога члана друштва св. Кирила и Методија у Одеси.

1890 год. за дописнога члана Југословенске академије знаности и уметности у Загребу.

1890 год. за дописнога члана царскога археолошкога друштва у Петрограду.

1892 год. за правога члана Српске Краљевске Академије у Београду.

Члан је утемељач и почасни многих добротворних друштава у домовини и ван ње.

А од стране Владалаца одликован је, и то :

Од Српског Краља добио је :

- 1, Таковски орден на прсима, с мачевима.
- 2, Таковски орден III реда, с мачевима.
- 3, Таковски орден II реда, с мачевима.
- 4, Белог орла IV реда.
- 5, Св. Саве II реда.
- 6, Св. Саве I реда с лентом.
- 7, Орден Милоша Великога III реда.
- 8, Златну медаљу за храброст.
- 9, Сребрну „ „ „
- 10, Медаљу Милоша Великога.
- 11, Златну медаљу за уредну службу.

- 12, Ратну споменицу.
- 13, Медаљу Гардијску.
- 14, Златни крст архимандритски с драгоценим каменима од Срп. Кнеза Михаила.

Од Кнеза Црногорског :

- 15, Данилов орден за независност IV реда.
- 16, Данилов орден за независност III реда.
- 17, Сребрну медаљу: вјера, слобода за храброст.
- 18, Сребрну медаљу: за јунаштво 1862 године.
- 19, Сребрну медаљу: граховачку 1858 год.
- 20, Архимандритски крст с тиркоазима.

Од Цара Рускога :

- 21, Св. Ану III реда.
- 22, Св. Ану II реда.
- 23, Златни напрени крст с круном.

Од Кнеза Бугарскога :

- 24, Орден за грађанске заслуге I реда с лентом.

Црквено Одличије :

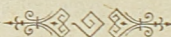
Од српскога Архијерејскога Сабора.

- 25, Архијерејска Митра с искључивим правом у српском клиру 1896 год.

* * *

На Лучин дан, 18 октобра 1899 год. г. Дучић је навршио 50 година монашког живота, свете службе Богу, Српској Цркви и српској великој идеји и 40 година свога књижевничкога рада. Тај значајни дан г. Дучић је прославио без шума, пира и здравица, али с удвојеним молитвама и благодарношћу Господу Богу, што га је штитио да не утоне у бурне валове, кроз које је пролазио пола века своје службе и јавнога рада на пољу црквеном, књижевном и бојном.

Ми му на овоме месту као великом родољубу и трудбенику, оданом пријатељу српскога свештенства желимо, да му милостиви Господ продужи дане живота, да још послужи Српској Цркви, српској књижи и науци и нашим народносним идеалима, јер су овакви родољуби, трудбеници, ретки и у народа, који стоје на вишем ступњу културном и просветном од српскога народа, и који су остварили своје националне идеале; јер г. Дучићу нема у редовима духовничким заменика до данашњег дана, а неће га скорим ни имати.

КРАТКЕ ПОУКЕ О ВЕРИ

Веруј у једнога Бога који је у три лица: Оца и Сина и Светога Духа, — у Оца који није рођен, и Сина који је од Оца рођен пре свију векова, у Светога Духа који од Оца излази, — у Тројицу једнаку по бићу и неделиму.

Веруј, да је Бог Дух *вечни*, који је свагда био, јесте и биће; *свемогући*, који је све једном речју створио из ничега; *свуда присутни*, од кога се ми нигде не можемо сакрити и који све што ми радимо види, све што говоримо чује; *свезнајући*, који све тајне наше мисли, намере и жеље зна; *преблаг*, који непрестано излива на нас своју милост, који нас спасава и који нам је ради нашег спасења послао свога Јединца Сина; — но Он је уједно и *најправеднији*, који свакога од нас награђује по нашим заслугама.

Веруј, да Господ Бог, као што је све премудро створио; тако исто и свима премудро управља на добро својих створења, веруј ово, — и у свима случајевима твога живота, како радосним тако и жалосним, познај његову руку која све даје и која ти показује пут спасењу.

Веруј, да анђели Божји невидљиво опкољавају оне, који Га се боје, и чувају их на свима путевима њиховог живота.

Веруј, да се Син Божји заиста родио од Светога Духа и Пречисте Девојке Марије, да је Исус Христос истинити Бог и истинити човек, и да је у Њему божанство и човечанство спојено и неделимо, и за то је Он *Бого-човек*.

Свету Девојку Марију зови *Богородицом*, и веруј, да Она, као што је до рођења Исуса Христа Сина Божјега била девојка, тако је и при самом рођењу и после рођења Његовог остала девојка, и за то је св. Црква зове *Приснодевом*.

Веруј, да је Исус Христос, Син Божји, својим страдањем и смрћу на крсту избавио нас од вечне смрти, и да они који истинито у Њега верују неће погинути, него ће наследити вечан блажени живот.

Веруј, да ће Господ Исус Христос, који се вазнесао на небо, опет некада доћи у својој слави да суди живима и мртвима, и да ће, кад наступи Његов славни долазак, сви мртви васкрснути т. ј. тела свих људи који су помрли сјединиће се са својим душама, оживиће и постаће нетрулежна — бесмртна, а тела људи који буду живи кад буде славан долазак Господњи, у тренутку ће се изменити у нетрулежна и бесмртна.

Веруј, да ће Господ на страшном суду свима нама судити по вери и делима нашим, и да ће после овог суда настати код једних вечан блажени живот, а код других вечне муке.

Веруј, у Једну, Свету, Саборну и Апостолску цркву, која непроменљиво чува све што јој је Господ наш Исус Христос поверио, што су у њој установили, Богом задахнути, Његови Апостоли, и што је установљено и утврђено на седам Васељенских Сабора.

Веруј, да је глава ове цркве сам Исус Христос, и да по непромењеном Његовом обећању, никакве је непријатељске силе не могу победити, — и она ће бити до свршетка света.

Веруј, да се пастири Христове Цркве постављају св. Духом, и да им је у Цркви дата од Христа Спаситеља власт, везати и дрешити, — и да према томе што свежу или разрешена земљи, биће свезано или разрешено и на небу.

Веруј, да је Исусе Христос, да би се верујућим давала божанска благодат, установио у својој Цркви седам Тајана: Крштење, Миропомазање, Причешће, Кајање, Свештенство, Брак и Јелеосвећење.

Веруј, да се верујући на божанској Литургији под тајанственим видом хлеба и вина причешћују истинитим телом и крвљу Господа Бога и Спаситеља нашег Исуса Христа, ради опроштаја грехова и вечног живота

Веруј, да као што су се за време потопа спасли од смрти само они, који су били у лађи, тако и сада само ће они добити вечно спасење и бити наследници вечног живота, који се налазе у Цркви Христовој; и за то се усрдно моли Господу Богу, да те лажни учитељи не заведу својим лажним учењем и не опене од Божје Цркве.

Веруј, да су Пророци и Апостоли учили по задахнућу Св. Духа, и за то читај и слушај што су они писали и говорили као реч Божју, побожно, с великом смерношћу и искреном жељом да се од тога користиш поуком, утехом и јачањем.

Веруј, да молитве и заступништво Пресвете Богородице, Анђела и Светаца — угодника Божјих, врло много чине код милостивога Бога за спасење наше душе, и за то их призивај у молитвама својим, а прослављене натрулежне кости угодника Божјих поштуј, као освећене храмове у којима станује Св. Дух.

Христову Крсту побожно се клањај и љуби га с вером и љубављу, зато што је на њему Господ извршио спасење свих људи.

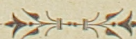

Икони Христа Спаситеља, икони Пречисте Његове Мајке и иконама свих Његових светаца, указуј побожну пошту, и гледајући у њих, узноси се мислима и осећајима својим ка онима, које они преставаљају.

Веруј, да молитве верујућих, које се шаљу за душе умрлих, добро чине за њих и за то, као што се молиш за живе, ма они били далеко од тебе, тако се исто усрдно моли и за умрле, ма да они нису с тобом јер они живе код Бога.

ОДУЗИМАЊЕ МЕДА И ПРИПРЕМАЊЕ ПЧЕЛА ЗА ЗИМОВАЊЕ

Последњем завршном одузимању меда не треба приступати пре, док се не сврши сваки рад пчелин на прикупљању меда. Махом у нас је то време крајем септембра или до половине октобра: зависи од времена и месних прилика. Неуки пчелари мисле, да је овај посао врло лак и прост: уклонити извештан број рамова с медом, за које се мисли, да су сувишни и свршен посао. А на пракси излази сасвим друкчије: одузимање меда посао је не тако лак и незначајан. Зато, сем знања посла, ту се тражи још и увиђавност, да се не учине погрешке, које се доцније не могу да исправе и које погрешке могу да буду судбоносне по напредак пчеларења и опстанак кованлука. Доста је рећи, да година медних, кад је мало ројева, а у кошницама мало народа треба радити друкчије него годинама богатих ројева, када је на крају лета пчела много а меда мало. Ко већ има доста кошница, али не још толико, колико жели, тај при одузимању меда треба да ради не тако као онај пчелар, који је прошле године потпунио број својих кошница. Најпосле, треба знати, шта треба радити са сваком кошницом на посе, гледећи на то, колико је у њој меда и народа, какво је гнездо, колико је стара матица и т. д.

При завршном, последњем одузимању меда треба решити: које ћемо кошнице оставити за презимљење, као преседе за идућу годину. Опште је правило: изабирати за преседе тешке кошнице, т. ј. — с доста хране, меда, и јаке кошнице народом; ипак ове кошнице не треба да су одвећ тешке и препуне медом а при том ни са одвише народа, зато, што не презимљују срећно увек такве кошнице. А за овим је друго опште правило: корисније је имати у резерви меда у саћу, и њиме у пролеће прихрањивати пчеле ради што бржег размножавања, него остављати мед у славим кошницама, које су без изгледа да ће да презиме, и које бескорисно пропадају зими заједно са пчелама и медом у њима.

Пре свега треба остављати за преседе оне кошнице, које су се ројиле, ако су при том постигле да се доста осигурају медом и појачају народом. Првенствено њих зато, што је у њима млада матица, која ће идуће године много мање носити трutowска јаја, него матице старије; о јесени у оваквим кошницама пчеле су готово све младе, које се нису изнуриле у раду и зато погодније за презимљење, него старе и изнурене пчеле, које ће да живе још за кратко време; кошнице, које су се ројиле увек имају у саћу ниже меда доста резервног прашка, који је по-

требан за исхрану улева младих пчела при крају зиме и с пролећа. Добри су тако исто за презимљавање рани а јаки другенци или паројци, који имају такође младе матице и уступају првима само у томе, што је у њих мало резервног прашка за исхрану улева; воштина је у њима свагда свежа а при том сва пчелина (без трутовске); незгода је само у томе, што потоњи ројеви и паројци нису увек, нарочито рђавих година, каква је била ова 1899 год. постигли, да се доста снабду медом. После ових кошница треба узимати за пресаднице оне, у којима матица није старија од три године.

У свакој кошници, која се оставља са пресаду, треба да је најмање 10—12 килограма меда, и да има доста народа. Зато се рђавих година, када је у кошницама недовољно меда, треба благовремено постарати и пчелама придодати меда, а добрих мernih година треба се састарати, да кошнице не остану да презиме с мало народа. У последњем случају из кошница с покретним саћем, које се не остављају за пресад, узимају се сви оквири с пологом и додају се онима, што су одређене за пресад. Из вршкара, из којих су благовремено одузете матице, а при том су изашле све пчеле из полога, — изагна се сва пчела и додаје пресадницама. Истина, по свршеном раду и престанку паше, пчеле се врло нерадо здружују с туђим пчелама, т. ј. с пчелама из друге кошнице, ипак могу се с успехом здружити, ако се ово учини доцне с вечера, ако у кошници буде доста празна простора и пчеле ако се доста накаде, а гости, т. ј. оне пчеле, које се придају другој кошници покропе топлим и течним медом. Ради што сигурнијег успеха у овоме можемо ово здруживање пчела одложити догле, док не захладни време.

При том, у колико је корисно појачавање народом сваке кошнице за пресад богате медом, али сиромашне нар дом, у толико је штетно и опасно додавати пчеле из кошница, које се не остављају за пресад, оним кошницама, пресадницама, које су саме по себи јаке народом. Кошнице, препуњене народом, свагда с пролећа имају велике губитке, троше много меда, за време зимовања у њима се јавља немир од сувишне топлоте унутра у кошници, врло се лако побљевају, нарочито ако зима буде влажна и кишевита без мразев, и махом тада пропадају. Ако овакве кошнице и не припадну са свим, то ослабе толико да се не могу да опораве у току целе године и господару неће донети оне користи, који се добија од пресадница средње јачине. Овде сматрамо за потребно да напоменемо: да кошница, у којој су у времену хладне вечери три рама пуна с врха до дна народа, да

таква кошница може успешно да презими: ипак мало још додати народа оваквој кошници још би поузданије обезбедили опстанак њен; ако пак пчеле добро закриме четири или пет оквира, то ће ова количина народа најбоље одговарати потреби за добро презимљење, али ако би додавали још пчела оваквој кошници то би само могли овиме оштетити овакву кошницу.

Година ројевних, али безмедних, када је у свима кошницама и сувише пчела, потребно је после уништаја рђавих кошница уништити и сувишну пчелу, као убитачну, па чак и штетну за цео кованлук. Ми нисмо никада ово чинили и убијали ове сувишне пчеле, колико из разлога, што би нам то било мрско, толико и зато, што нам се није још овакав случај десио, јер су кошнице наше биле вазда снабдеване медом толико, да су могле презимити, те није било потребно да оваквом средством приступамо, а у оваквом случају боље је продати пчеле овако сиромашне медом оном лицу, које има меда, па ма било и за буд зашто, или у крајњем случају изагнати пчеле из појединих кошница, нарочито са старим матицама, кошницу испражњену унети у склонито место, а пчеле оставити, да иду куд им је воља. Али пчелари, који само рачунају на приход, просто убијају излишне пчеле сумноровим кадом, а овако раде и наши сељаци који на примитиван начин просто убијају кошнице, које им нису за презимљавање.

Пошто је за зимовање потребно најмање од 10—12 килограма меда, то сувишак од ове количине треба просто уклонити из кошница и као сувишан сматрати за приход, који се може исцедити или у саћу продати, нарочито ако је саће младо и ако није употребљавано за извођење полога. У овоме наши неуки пчелари чине крупну погрешку, подсецајући саће у вршкарама, при крају суво и остављајући пчелама само саће са свим испуњено медом. Међу тим зна се, да је пчелама на саћу, испуњеном медом, хладно због чега побољевају. Неопходно је потребно, да су пчеле на сувом саћу под медом, а трошећи поступно мед, оне се пењу на више по сату, непрестано налазећи се на сувој воштини. Ради овога потребно је сасећи сатове само с једне стране кошнице, почевши од врха до дна и празнину ову испунити сувом сламом. Тада ће пчеле имати суво место на крајевима друге половине гнезда. Ово сасецање корисно је још и зато, што у кошницама не застаје престареле воштине, пошто се она на овај начин обнавља сваке године. На кованлудима, где се паметно ради, сасецање се врши с једне стране, рецимо с десне стране у кошницама вршкарама, а друге године — с леве. У кошницама с покретним

саћем одузимају се како оквири с мало меда, тако и оквири пунцати с медом од врха до дна, а остављају се за презимљавање само они, у којих су доњи крајеви без меда, рачунајући при том да у кошници у сваком случају буде укупно 10—12 килограма меда.

* * *

Говорити о презимљавању пчела и навести овом приликом све системе кошница, којима се у нас пчелари, сматрамо за немогуће, — зато ћемо рећи само у опште о припреми пчела за зимовање.

Ако је у почетника пчелара још мален број кошница, ако још није у приликама и могућности за прављење нарочитог зимовника, као и, ако нема за то погодна места, то у таким приликама он може да остави пчеле да презиме на месту, на коме су летовале. Дубенице или трмке треба у сваком случају отоплити. Ово се може учинити онајбоље сувим лишћем, маховином, поздером, сламом (но само истученом, без зрна, иначе ће се мишеви запатити) или најпосле струготинама. А сем овога кошнице се морају заштитити од јесењих киша и снега преко зиме, једно зато, што влага смртоносно утиче на пчеле, а друго и зато, што се онда овлажи саће и побуђа, које у кошници причињава већу хладноћу. Лето треба да је окренуто супротно оној страни, како је оно стајало с јесени. Зимом пак лето треба да је без изговора отворено, како би пчеле увек имале свежега ваздуха, као и зато да би оболеле пчеле могле из кошнице излазити, но у исто време оно треба да је обезбеђено од мишева дротом или металном решетком с таквим отворима, кроз које пчеле могу да излазе, али кроз које мишеви не могу да уђу. Да не би на лето напао снег и затворио га, треба прислонити уза њ једну дашчицу, која у исто време чува пчеле од хладних ветрова, које зимују на отвореном ваздуху.

У врло големим кошницама, нарочито ако породица није много јава и ако није постигла да сагради до дна саће и да ојача, корисно је празан прозор испунити сувом маховином, сеном или сувим лишћем, да не би пчеле узалудно загревале велики празан простор у кошници. Међу оквири и сено треба оставити најмање два — три прста празнога простора.

* * *

Огледи последњих година, учињени у погледу презимљавања пчела, по сведошћу таквих ауторитета, као што су Дадан, Рут, Ветран, Дубини, Лубарски и др. показали су, да пчеле најбоље

презимљују у таквим кошницама, у којима се горње дашчице оквира при врху сасвим не састављају, већ између којих има разна простора толико да пчела може проћи. Овакви оквири имају ту добру страну, што се над њима могу да наместе јастучићи, напуњени сламом, која упија излишну влагу и испарења, којег преко зиме има увек у кошници. Да се не би ова испарења и влага сувишна задржавала у кошници, треба на једној страни заклопца од кошнице удесити отвор у пречнику 2—3 сантима с решетком. Тако исто треба сламом и сламним јастучићима испунити и празан простор у кошници с преда и позади кошнице, кад се из ове уклоне излишни оквири у времену, кад се породица припреми за презимљавање. Овакви оквири са отвором на горњем делу своје имају и ту добру страну, што се над кошницама са оваквим оквирима могу да настављају празници с медним оквирима, и кошнице с оваквим оквирима, по сведошћу поменутих ауторитета а и нашим огледом дају највише меда. — Зато можемо свима пчеларима — почетницима, да препоручимо, да за свој пчеланик усвоје кошнице американке с оквирима напред поменутих, који су до данас показали најбоље резултате.

* * *

Сви су учени пчелари мишљења, да у оним пределима, где пчеле зими бар једном у месецу могу да излећу у ваздух ради чишћења, да их тамо треба оставити да зимују на отвореном простору. Тамо пак, где су ови излети услед суровости зиме немогући неразумно је пчеле остављати да зимују на отвореном ваздуху, не само због тога, што оне онда троше много меда (што је ово Берлепш прекрасно доказао у своје делу), већ и зато, што хладни ветрови зими смртоносно утичу на пчеле, што јака светлост сунчева рано с пролећа измамљујући их на излетање, уништава их хиљадама, што их овај рани превремени излет, изазива на рано ношење јаја, и тако их принуђава, да много потроше труда и хране бескорисно, пошто ови рани уљеви врло често пропадају услед нагло захлађених ноћи после раних пролетних топлих дана. Сем тога закишњавање и засушивање кошница с јесени и с пролећа, тешкоћа сачувати их од мишева и тица (као: детлића, сеница и др.), — све ово даје нам права да саветујемо сваком, ко је у могућности да спреми за пчеле нарочити зимовник, ма да и ми не одричемо могућност, да пчеле могу презимити и на отвореном пољу.

* * *

Не може се одредити тачно време, кад треба пчеле припремати за зимовање, јер као што је напред речено, ово зависи

од атмосферских прилика. Тек боље је увек ово припремање извршити лепог, тихог, макар и хладнијег, али у сваком случају суhog дана. Кошнице и покривачи треба да су суви, кад се уносе у зимовник. Пошто с пролећа кошнице, кад се износе из зимовника, треба оставити на њихово старо место, то пренашајући их у очи зиме у зимовник, треба на њихово место ставити редне бројеве, као и на самим кошницама, ако већ немају, како не би у овоме с пролећа правили погрешке и забуну при распоређивању кошница. Зимовник, пре но што кошнице унесемо треба да је добро проветрен и хладан. На недељу — две дана треба по њему добро разбацати отрова за мишеве и пацове, за сваки случај, ако би их било, како би се на овај начин од њих обезбедили. Пошто пренесемо кошнице у зимовник, треба ипак и после тога на недељу — две дана разбацати отров у зимовнику.

При преносу кошница у зимовник треба лѐта на њима затворити решетком, а ако ове немају треба лѐта умањити толико, да пчеле не могу излазити из кошнице. А кад се пчеле умире у у зимовнику, тада треба лѐта отворити са свим. Ни у каквом случају не треба кошнице оставити непосредно на земљу и под. Што је зимовник сувљи то можемо кошнице наместити ниже до земље, но ипак 3—4 десиметра треба да су кошнице изнад земље или пода у зимовнику. Стављајући редом кошницу до кошнице треба да је између њих остављено одстојања 5—10 сантиметара.

* * *

Да пчеле добро презиме у зимовнику, потребно је да овај има две најглавније погодбе: 1. да је потпуно сув, и 2. да је топлота у њему што је могуће сталнија.

У местима узвишеним, планинским, где подземна вода не може лако да продре зимовник је лако подићи, треба само ископати у таквом брду јаму, колико је потребно за смештај кошница, иначе у равници треба зимовник подићи над земљом. Зимовник мора бити потпуно мрачан, врата дрвена, а коме је могуће добро је имати и једна унутрашња врата од гвоздених жица, дрота; када је у зимовнику много топло дрвена врата треба отворити, да би га могао да освежи спољашњи хладни ваздух, а кроз друга врата од жица мишеви не могу да прођу. Ово је нарочито потребно чинити с пролећа. Најбоље је, кад је у зимовнику топлота око 0°. Чим је топлота +5° до +6° пчеле су већ немирне. Свака шулица, мрачна соба, сељачка колеба могу послужити врло корисно за зимовање пчела, ако иоле имају оне услове, који су потребни за прави зимовник. — Писац ових редака нема наро-

чита зимовника, јер му то данас као чиновнику не допуштају прилике, али ипак зато у добро утуткованој шупици са нарочито удешеним вратима пчеле су му изврсно вазда презимљавале, и ако је било кад и кад и слабих породица, а овога већ не би било, да су биле преко целе зиме на отвореном ваздуху, изложеном јаким ветровима.

ГРАЂЕЊЕ И ОПРАВКЕ ЦРКАВА И ЦРКВЕНИ ПРИРЕЗ

Грађење нових цркава, па и оправке цркава јесу послови, који и ако по природи својој, нарочито последњи, оправке цркава траже најхитнијег и најбржег извршивања, ипак се на делу продужују годинама, да због овога, нарочито оправљање цркава доприноси велике штете и самим светим задужбинама, које не извршене у своје време пропадну, те после и ако се после пропуштеног времена и оправе, исте оправке коштају црквену општину много више; а често постану оправке и бескорисне. Нарочито се ово одуговлачење продужи онда, кад црква нема свога капитала, те се за извршење потребних оправака мора да разрезује прирез на црквену општину.

Свештеници и цркв. тутори многи у овоме раду из непознавања свију оних законских прописа, који постоје о овом, праве погрешке, изазивају велику преписку, која се врло често годинама протегне, док се дође до остварења предлога и за извршење оправке и разрезаног приреза. — Ове околности и изазвале су ове напомене, које и намењујемо пре свега отачаственом свештенству, а по том црк. стараоцима и црк. општинама, које имају непосредна посла у овоме раду са жељом, да се они њима користе у сличним приликама.

* * *

У закону од 1863 год. прописан је начин: *како ће се поступаши кад се хоће да граде нове цркве*. Тако он гласи:

„Кад једно или више села, која варош, или који део вароши или села хоће да гради цркву, онда ће се свештеник, кметови и општинари обратити молбом епархијској конзисторији и захтевати допуштење за грађење нове цркве (§ 1.).

Епархијска конзисторија придржавајући се позива свог по § 41. закона о црк. вл. прав. вере, предузимаће све нужне кораке, да се грађење цркве што пре дозволи и онако изврши, као што општа правила или понаособна решења о томе гласе (§ 2).

Само по сагласију две трећине домаћина, за које је црква намењена, даваће се дозвољење на грађење цркве, и то онолике и од онаког материјала како буде жеља и могућност људи, који цркву хоће да граде (§ 3).

Ако треба допустити грађење цркве, епархијска конзисторија наредиће својим путем, да један изасланик конзисторије, један инжињер и један полицијски чиновник комисионо извиде, да ли је изабрато место угодно за цркву, и тек кад речена комисија нађе, да је место угодно за цркву, смеће се црква на том месту подићи (§ 4).

Према потреби, жељи и могућности житеља и према положају одобреног места, састављени план и предрачун епархијска конзисторија послаће надлежним путем министру грађевина на техничко извиђење и одобрење, и чиниће даље кораке поради повчаних средстава потребних за грађење цркве, као и поради закључења уговора с предузимачем зидања и ради контролирања извршена посла (§ 5)

Људи, који хоће да граде цркву, не могу одустати од грађења исте с тога, што није изабрато оно место, где су неки или већина хтели, ако по њиховој жалби и министар просвете и црквених дела, реши, да предлог комисије има у снази остати (§ 6).

Не може се градити црква изван села, ма то било и на старом црквишту, или на средини између села,

која цркву граде, изузимајући случај, ако је наређено да се на том месту доцније насели село, или ако би министар просвете и црк. дела у сагласију са црквеном власти за сходно нашао то изузетно дозволити (§ 7)

Дотична полицајна власт надлежна је да непосредно преко својих органа, по молби конзисторије, бригу водити о извршењу постројења какве цркве, било у техничким и новчаним потребама или у смотрењу закључења уговора с предузимачем, или тичућих се прибављања материјала од стране народа, и исплата предузимачу и о свему подобном (§ 8).

Пошто се црква сврши конзисторија ће изискати комисију, која ће извидети: је ли црква добро и по плану начињена, и тек кад та комисија нађе, да је црква сходно уговору и као што треба довршена, може се црква потребама унутрашњим снабдети и осветити (§. 9).

* * *

Тако од речи до речи гласи закон о начину подизања нових цркава, који смо сматрали за потребно, да на овом месту печатамо, да би се избегле неуспутности у раду свију оних фактора, који имају удела у подизању нових цркава и капела, а нарочито свештеника и татора.

За подизање нове цркве потребно је да претходно поднесу предлог свештеник (ако је један а ако је више њих онда старешина цркве) и татори месном општ. суду, који са одбором има да донесе одлуку и усвојивши предлог свештеника и татора одређује збор свију домаћина црквене општине.

На збор се не позивају само правни гласачи, већ сви домаћини, без обзира на то: колико који плаћа порезу и да ли иначе има права на општ. збору.

Ако се две трећине домаћина најмање сагласе, да праве нову цркву, онца на збору доносе одлуку и о томе: од које цене желе цркву и хоће ли се црква

подићи капиталом својим, ако га има, а ако га нема или има али недовољно, онда да се прирезом црква сагради.

Овом приликом обично збор домаћина избере одбор, који ће водити старање, да се одлуке збора у свему изврше и овај одбор пуноправно врши све послове, који се односе на грађење цркве.

Одлуку збора са одлуком својом и одбора и предлогом свештеника и тудора суд општински шаље дух. суду, који исту подноси г. Архијереју и пошто добије одобрење Архијерејске власти, наређује се избор места и израда ситуационог плана а потом плана и предрачуна, који се израђују у Министарству грађевина, а који треба да одобри надлежни г. Архијереј, пошто се добије из Министарства грађевина.

И кад се изради план и предрачун у Министарству грађевина, тада се наређује одмах држање лицитације за грађење цркве, ако црква има свога капитала доста, или прикуцљена прирезом новца за исплату грађевине. Лицитацију врши Начелство, које врши и исплату према условима, које оно сачињава према техничким радовима.

Кад црква нема свога капитала, или ако има, али је исти недовољан, онда се не може наређивати држање лицитације, нити израда цркве или капеле отпочети, док се потребна сума *прирезом* не разреже на црквену општину.

Ово разрезивање и одобравање приреза иде врло трајаво услед тога, што нигде нису прописана уцупства: како се то има да чини, са тога се води доста велика излишна преписка, док се једном ствар до краја изведе, нарочито штетна по цркве, кад се на њима имају да изврше потребне прешне оправке, а црква нема ни мало или недовољно свога капитала.

У вршењу оправака црква, капела и црквених кућа чини се велика погрешка од стране свештенства

и старалаца црквених, што се оправке не врше док су још мале и незнатне, које могу да изврше сами тутори и свештеник с мало трошка без одобрења надлежних власти; јер се мора признати истина да прописи за извршивање већих оправака доста отежавају брзо извршење потребних оправака, нарочито ако су исте неодложне и хитне природе, а црква нема свога капитала, те се прирезом мора ово да чини.

За оправљање цркава и манастира вреди и данас распис г. министра просвете и црк. послова од 4. априла 1867. № 673, по коме распису оправке, које не прелазе вредност од 400 динара могу се вршити без инжињера, а погодба извршити са предузимачем у присуству средског старешине, црквених татора и дотичног кмета и свештеника, коју погодбу има да одобри дух. суд према чл. 97. тач. 3. А кад се оправка има да учини над манастиром, онда ће у таквом случају учинити погодба у присуству старешине дотичног манастира.

За оправке пак веће од 400 динара мора се позвати инжињер, за којег тутори морају претходно спремити потребну дијурну и пошто ово учине известити дух. суд, који даље чини своје по закону и прописима, који о овоме постоје.

За одобрење приреза мора се учинити ово :

1. Мора постојати план и предрачун било за грађење нове цркве или капеле или оправку истих, који план и предрачун морају бити одобрени и ревидисани Министарством грађевина, према којима се има потребна сума прирезом разрезати.

2. За потребан прирез морају претходно да учине предлог свештеник и тутори месном суду и одбору општинском, који пошто усвоји предлог свештеника и татора, наређује збор целе црквене општине.

3. У случају, да једну црквену општину чине више политичких општина, онда месна политичка општина,

у којој је црква преко среске власти достави предлог свештеника и татора, да и те политичке општине, које улазе у састав црквене општине, донесу своју одлуку за одобрење приреза.

4. За сазив збора месни општински суд одређује дан и преко среске власти позвавши сву црквену општину држи збор у месту, где је црква.

5. На овом збору имају права само они грађани, који плаћају свој данак и према чл. 35. т. 8 зак. о општинама имају право гласа на збору.

6. Одлука збора пуноважна је само онда, ако на збору буде једна трећина правних гласача; а ако не буде оволики број гласача онда се наређује други збор, који доноси пуноважне одлуке са онолико гласова, колико буде на збору гласача.

7. На збору, ако већина гласача буде за прирез, одлука збора спроводи се дух. суду са азбучним списком свију правних гласача и извешћем управе пореског одељења: колико цела црквена општина плаћа непосредна пореза, према чему се одређује: да ли изгласани прирез може да одобри дух. суд у смислу чл. 97. т. 4. зак. о црк. вл. или се исти мора слати министру финансија односно пореској управи Министарства финансија. И тек пошто овај изгласани прирез добије потврду било дух. суда или министра финансија — чини се разрез на парохијане и исти прикупља.

Пошто се зна, да се прирез сав никада не може покупити, зато је потребно увек сразмерно већу суму приреза учинити, да би се оправка или грађење цркве могло без оклевања и новог разреза извршити.

Ове напомене посвећујемо на првоме месту нашем свештенству, да се њима користе они, који су најпозванији да се старају, да је црква у доброме стању; јер какав је свештеник онаква му је и црква. — То је осведочена истина.

О сточарству као саставном делу земљорадње

Земљорадња је нужно сточарство већ и с тога, да са извесном врстом стоке земљу обрађујемо, јер се поља не могу обрађивати ручном снагом, као повртњаци; за обрађивање поља и пространих нивâ, нужна је јача снага, снага наше крупне домаће стоке. Та је иста снага нужна и за пренашање и сређивање пољевених усева, као и за друге послове, које човек није у стању својом нејаком снагом да изврши. Што се неки надају, да ће се сточна снага и код нас моћи заменити парном снагом у сваком земљорадничком послу, то је, за наше бар прилике, а нарочито у брдовитим крајевима, посве неосновано, празно надање.

Но не само с погледом на рад, сточарство је и с друге стране врло важан саставни део земљорадње. Биљке, односно наши усеви, добијају већи део своје хране од наше домаће стоке, т. ј. од ђубрета. Ово узајамно деловање тако је нераздвојно скопчано, да можемо слободно рећи: да у сваком уређеном газдинству храни стока усева, а усеви и стоку и нас. Вештачко ђубре, које се у великим количинама фабрикује и продаје, употребљује се онде, где нема довољно шталског ђубрета на расположењу; вештачко ђубре, минерално, не може ни у ком случају потпуно заменити животињско ђубре, нарочито је азот и фосфор, који се у минералима тако ретко налазе, а налазе се, тако рећи, искључно само у животињским избадинама, а случајеви су ретки, да би неки домаћин, који има *уређено* имање, морао животињско ђубре с друге стране набављати, јер у уређеном имању, у уређеном газдинству, мора бити увек и довољно стоке, од које ћемо, сразмерно обиму имања, и довољно ђубрета добити.

Ово ђубре, које земљорадник од своје стоке на тај начин добива, пада му као узгредна корист; међутим, он своје пољске усеве у производима сточарства уновчава. На тај, дакле, начин, помаже једна грана газдинства другу, и помажући се тако, оне се и подижу, а највеће користи биће од неког извесног газдинства онда, ако на том газдинству стоји сточарство са земљорадњом у правој сразмери.

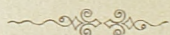
Човек је само неке животиње за себе препитомио, од којих му неке за рад, а неке и за разне друге потребе служе. Од тих животиња ми имамо коња, говече, овцу, козу, свињу, некоје врсте пернате живине, па онда пчелу и свилобубу. Наведене животиње не дају се тако лако заменити другим животињама и животињцима, па зато треба те животиње, ту нашу домаћу стоку

и сточицу брижљиво да негујемо и о њиховом се напретку својски старамо.

Што год нашој стоци добра учинимо, све нам то она благодарно враћа. Кад ју добро хранимо и негујемо, не бива она само за себе снажна и гојазна, него и за нас; овца за нас носи вуну; живина за нас носи јаја; крава, овца и коза нама дају своје млеко; пчела за нас збира и уноси мед, а свилобуба за нас снује svilу. Осим тога добијамо од стоке наше још и месо, маст, кожу итд.

Са свега тога, сточарство је најважнија, половина пољске привреде.

др Р-ћ.

О ХРАЊЕЊУ ЖИВИНЕ

Од начина, како нашу живину хранимо, зависи непосредно корист или штета, коју ћемо отуда имати.

Ми живину хранимо зрневљем, зељем и тако званом меканом храном, коју домаћице — где је обичај — готове од бареног кромпира, у води или млеку наквашеног хлеба, наквашених мекиња и т. п.

Начин храњења пак, зависи поглавито од разних месних и привредних прилика, као и од цели, коју намеравамо да постигнемо гајењем извесне врсте живине. Тако н. пр. зависи начин храњења од просторија у којима живину држимо, па и од саме хране и од њене приуготове; јер, другче ћемо извесну сорту живине хранити, кад хоћемо да нам добро „носи“, а другче опет, ако хоћемо да ју гојимо. Али, и у једном и у другом случају треба на то ићи, да храњење не одговара само предузетој цели; него да храна буде и што јефтинија. Све ово зависи од начина храњења и од избора саме хране, која ће најбоље одговорити намерној цели, т. ј. од које ће се извесна врста што брже и што боље угојити.

Где се живина са извесном и савесном тачношћу храни и где се пажљиво и с љубављу негује — овде је корист сигурна!

Нека домаћица мисли да добро ради и да ће чуда учинити, кад у јутру своје љубимце на оброк позове, па им из пуног крила или саћуриц толико жита просе, да нису у стању, по

пео дан кљуцајући и једући, да поједу све оно, што им је домаћица не размишљајући а може бити и кријући од домаћина, набацала. Овако хране већином још младе, неискусне домаћице, које истина мисле добро, али је таково храњење у ствари двојак штетно; јер с једне стране баца се храна узалуд, пошто ју живина не може да поједе, а с друге опет стране угоје се брзо кокошке, ћурке, гуске и пловке, па онда, или престану сасвим да носе, или носе врло слабо.

„Добар петао не гоји се лако“ — то је у живинарству стара изрека, а из тога следује обротно да угојен петао није никад у стању да добро „нарашћује“, јер постане тром, млакоња.

Као год што је за плодност штетно *прерањивање*, тако је исто штетно и кад живина гладује. Гладна кокош, не може ни од какве користи бити. На овоме се баш и оснива она напред наведена одредба, да се живина мора хранити према цели: са извесном количином хране, па онда увек у одређено време.

Начин храњења и множина хране, зависи — као што је то и напред речено — и од самог места, на ком се живина храни. Све ће то другче бити, кад живина има на расположењу великог простора за излаз воде за купање, — а другче кад се кокошке и ћурке у скученим просторијама држе, а гуске и пловке не узимају довољно воде на расположењу. У првом случају мање ће хране требати, а у другом, не само да ће требати више зрна, него ће се домаћица морати побринути, да прибави својим љубимицама и оне хране, коју иначе живина налази на ливадама, стрњицама и т. п., као што су црви, глисте, бубе, пужеви и т. д.

Живину треба хранити редовно два пута на дан: изјутра, и пре но што живина хоће да леже, дакле пред вече. Око подне треба само ону живину подхранити, и то одпадцима из кујне, која нема излаза у поље. Изјутра може се ма каква храна дати, али с вечера треба живину житом (зрном) хранити, јер сваривање зрна преко ноћи, олакшава живини, да ноћну хладноћу боље издржи.

За оне кокошке које носе, најбоље је зрно *алда*; после елде долази јечам а промене ради, овас и пшеница. Кукуруз и кукурузна прекрупа гојазна је храна. Кокошкама, које су у простору скучене, а треба да носе, треба давати дневно по мало ситно исецкане говеђе цигерице; њу треба мало посолити и ситним бибером посути.

Што је време хладније, као и онда кад наступи митарење, треба живину боље хранити; али јој и онда не треба више дати

но што може појести. Животињска храна, (месо, први, цигерица и т. п.) унапређује плодност, пораст и светлост перја; а зрнелве више упливише на телесно развиће и на гојење.

др. Р—ћ.

ЈЕДНА ВРЛО ВАЖНА ПОУКА

Опште је познато правило, да за сејање треба увек узети сасвим развијено семе, т. ј. само крупно, потпуно развијено зрно, јер је најразвијеније семе и најбоље за сејање.

„Каква сјетва, таква жетва“ — „Што је лепше и крупније семе, то ће и плод бити и лепши и савршенији“ и т. д. То су на искуству основане изреке, и то ји све лепо и красно; то је и непобитна истина у *раштарству* код пшенице и јечма, кукуруза и грашка и т. п. али у *површтарству* то је сасвим противно, нарочито код неког извесног зеља и поврћа.

Ево, ја ћу то из искуства да потврдим, и да сваког домаћина и градинара на то пажљивим учиним. И сâм сам се у томе од пређе варао, али су ме доцније разни случајеви и резултати у производима до тог убеђења довели, да данас сасвим други појам о томе имам.

Узмимо само ове случајеве:

Правило је, од ког се при производњи зеља и поврћа *не сме отступити*: да за извођење семена *не треба узети најкрупније главице купуса, кеља, салате и ш. и. него оне осредње, али најчвршће*. Исто тако не треба за производњу семена узети ни најкрупније корење од мркве, першуна, роткве и т. п. него оно осредње, које је најправилније у облику развијено.

Што је у купуса кеља, салате и т. д. главица чвршћа, то је купус, кељ и салата племенитија — боља, укуснија. Што је у мркве и першуна корен облији,

чистији од побочних ситних жилица, тим је ово поврће племенитије и боље, више се тражи и боље плаћа. Од овако одабраног купуса, кеља и салате — мркве и першуна, добићемо *увек мање и ситнијег, неугледнијег семена*, а кад га посејемо, добићемо од њега *најлепше и најукусније производе*. *Што је сорта неког поврћа племенитија, тим мање и неугледнијег семена даје.*

Узмимо, на против, *крупну*, али *мекшу* главицу — о чему се нарочито код салате најбрже осведочити можемо, јер је она једногодна биљка — па ћемо се уверити, да ће у најкрупнијих, али мекких главица, *највише и најкрупнијег* семена бити, а кад га посејемо, добићемо опет само мекане главице, дакле *лошији производ*

Од најразвијеније и најплеменитије мркве, першуна и осталог корења, добићемо такођер мање, ситнијег и по свему неугледног семена, а кад га посејемо, добићемо од њега најукусније, најслађе и најлепше корење. На против, од штркљастог, дугачког корења, добићемо као од дивљег, много више и крупнијег семена, па кад то семе посејемо, добићемо опет само штркљасто и суво, неукусно корење.

Погледајте само дивљу мркву и паштрнак, које биљке свуд на добрим ливадама можете наћи, па сравните њихово семе са семеном питоме, племенитије мркве и паштрнака, па ћете се одма уверити, да је у дивљих семе крупније.

Не тражите, дакле, од наведеног и другог сродног зеља и поврћа, као ни од репе, краставаца, диња и т. д. *крупно* семе него увек узмите *ситније*, али *здро*во и *дозрело*, па ћете **боље производе** добити; јер *крупно* семе од *купуса* и *осталог зеља и корења снажно и бујно порашкује и шера у зелен и лишће*; ситније се пак спорије, али темељније развије, и даје *чврсте главице и боље корење*.

Та истина још је виднија и уочнија на *цвеку*; јер од *лепе Каше*, *каначичка* (лепог човека), *дикиног ока*,

шебоја, вербене, иркосо, булке, каранфила, поиадије, кадифице, царевих ринида и т. д., даје баш оно најситније семе, најугледније цветове.

Ја ово не рекох на памет но по сопственом искуству. Пробајте па се и сами уверите, јер је ово заиста важно за сваког домаћина и градинара, а односно цвећа и за домаћицу.

др. Р—ћ.

О КАЛЕМЛЕЊУ БРЕСКВЕ (ШЕФТЕЛИЈЕ) НА КАЈСИЈУ

Сваком је воћару познато, како много упливише подлога на калем и обратно, па с тога се много и pazi на подлогу при одгајивању племенитих сорти воћака, јер од подлоге зависи успех или неуспех целог предузећа. При калемлењу бресака, до сада се за подлогу најрадије узимала: *трношљива*, *зерделија* и *горки бадем*. На зерделији и горком бадему калемљене брескве много бујније порашћују, али дуго не трају и нису тако родне, а на трношљиви дуже трају, дужег су века и боље, обилатије рађају.

Кајсију до сада код нас није нико употребљавао за подлогу, да на њој калеми брескву, а *Revue horticole* саопштава извешће једног признатог француског воћара, који казује, да је од више година већ чинио врло занимљиве опите у калемлењу разнога воћа, па је кроз седам година калемио и брескву на кајсију, коју је на ту целъ увек из семена (коштице) изводио и пре калемлења ју три пута пресађивао, да подлога буде јача и здравија. Између осталог вели ово: „... не само да су ми ови општи исходи правилно и на моје пошитоно задовољство, него су ме, у правом смислу речи, и изненадили...“; па с тога и ја препоручујем на-

шим воћарима, да и они у будуће калеме брескву на кајсију тим пре, што је увек лакше добавити коштице од кајсија и од њих изводити подлоге, него од горњих бадема и зерделија, или трношљива.

Према поменутом извешћу, врло се добро слажу кајсија као подлога, и бресква као калем; а бресква, калемљена на кајсији, тако се лепо и бујно развија, да се то ретко може видети и код оних на бадему калемљених.

Године 1892. калемио је поменути Француз на кајсији и две рџне американске сорте: *Амстен* и *Кордон*, а 1896. године родиле су му исте први пут. Он је те исте сорте, упоређења ради, калемио и на горком бадему, и на трношљиви и на зерделији, па су плодови на кајсији калемљених бресака били, не само много крупнији, него и много сочнији, укуснији и миришљавији, а осим тога су и 8—10 дана раније сазрели.

При послетку свога извешћа још нарочито опомиње, да подлога мора бити изведена из коштице, а до калемљења да се бар два пуша с једног места на друго пресади.

Пре две године, ја сам по том упутству пет американских сората накалемио и калеми напредују да не може лепше бити; намам се идуће године роду, и онда ћу штованим читаоцима „Жиче“ и моје резултате саопштити.

др. Р—ћ.

ПОМОЗИ СЕ И САМ

(ИЗ КЊИГЕ „БУКВИЦА БОЛЕСТИ“)

Д-р М. Јовановић — Батут

„Добра мисао пола здравља.“

(Народна пословица).

„Не обраћајте се к врачарима и гатарима нити их питајте, да се не скрнавите о њих.“

(Св. писмо; III. књ. Мојсијева гл. 26. ст. 25.)

1.

Деси се, да се ко напрасно тешко разболи а да се баш никако не може доћи до лекара. У таком случају мора човек сам себи помоћи.

2.

Најближа је помоћ здрав разум. Не треба губити главе, него мотрити и пресуђивати, па ће се доћи на право. Ако човек и не подеси баш најбоље, неће бар тако погрешити, да може наудити.

3.

Ко верује у гатање, бајање и врачање, тај је неразуман, и тога ће та празновера ма када скупо стати. Гатаре, бајалице и врачаре су пуке лаже и незналице, и њих не треба пуштати болесницима. Све што оне знају, зна сваки сељак.

4.

И биљарице и видарице нису са свим поуздане. Знају само неколико трава; на то надовежу коју басму, па то им је све. Не познају тело и нарав човечију; не разазнају се у болестима, а овамо се упуштају у велике и озбиљне ствари. Разуман човек бар признаје што не зна, и не ће дубоко заићи.

5.

Лажу и они, што „дижу спао врат“, „мичу струну“, „развијају развијен пупак“, „гоне престраву“, „мећу на кад“ и т. д. Тих болести управо и нема, а како их они лече, могу праву болест и позледити.

6.

Има их, који дају један лек за разне болести. Прогласе се, да знају н. пр. од очију, од ране, од отока и т. д., па све лече једним леком. Разуман човек мора увидети, да то не може бити добро. Зар су све окобоље, све ране и сви отоци једнаки? А кад нису једнаки, како би се могли једним леком излечити.

7.

И „запис“ је проста превара. Да и не шкоди, али заводи народ, те не тражи одмах праву помоћи.

8.

Лажу и они по новинама, што оглашују лекове, који тобоже лече читав низ свакојаких болести. Лаковерни, прости људи купују те „чудотворне лекове“, па се трују, а варалицама кесу пуне.

9.

Још је горе, употребити који туђ лек из апотеке, или који вајкадашњи рецепт, а да то лекар и не зна. Ако је оном, што га је сачувао, тај лек кадгод и помогао, може другоме баш наудити. Ко ће знати, је ли то та иста болест, или ако и јесте, је ли те исте јачине. А све да се и то угоди, тешко да ће се икад са свим угодити нарав и узраст болесника.

10.

Жестоких лекова ваља се увек клонити, а ми баш на њих највише држимо. Није то увек нужно, да лек н. пр. тера на бљување, на зној, на чипћење, или на друге такве појаве, које се виде. Може он и без тога помоћи.

11.

Најопасније је, узимати на бљување — особито: горке јабуке, плава камена, струготине с бакра, духана, зифта из луле, главице од жигица и других таквих јачина и отрова.

12.

Ретке су болести, где баш нема друге помоћи, него се мора крв пуштати. Та крв храни тело, и њу ваља добро чувати — особито у слабости.

13.

Баш у томе многи греша. Нема болести, где не криви крв, и таки је готов, да је пушта. Трчи лекару по цедуљу, да сме пустити, а лекар би му је још улио да може.

14.

Највише то раде болесници, који н. пр. избацују (рачу) крв, или пате од шуљева, — дакле баш они, који већ и онако губе доста крви, те су баш с тога немоћни и слаби. Да само мало промисле, не би могли тако што урадити. Кад би им процурило буре на коју пукотину, би ли га они онда још и одвраћали.

15.

Има људи, који из саме навике сваког пролећа крв пуштају. Колико их од тога страда, не да се избројати. „Од сто

пуштања крви педесет је некорисно, четрдесет штодљиво, девет корисно, а једно потребно“ — вели неки славни лекар.

16.

За то се чувајте бербера и оних, који вас саветују да пуштате крв. За ваш новац расипају вам најдрагоценији сок — управо живот вашег тела.

17.

То исто вреди и за пијавице, купице или рожиће, путире и т. д., само не у тој мери.

18.

Нису бољи ни фитиљи, ни зрна, што их неки болесници удевају у здраво месо, да се силом разрађави и разгноји, па да тобоже тим путем изађе сва болест. Место тога наметне се где када на таку рану још веће зло.

19.

Под »визикаторима« или »вежикантама« подлупи се и подмехури се кожа, па се после и разрађави. То неки држе, као особити лек, те трпе велике муке, и запану тешке невоље — а све без икаква разлога.

20.

И то ништа не вреди, него још штоди, мазати се јачинама, да се кожа ојарича.

21.

Још је опасније, подвезати који део тела — н. пр. руку у мишици — да тобоже болест не иде даље. Подвезани део може ласно сасвим угинути.

22.

Ко мисли да ће се излечити, ако своју болест натураи другоме, љуто се вара. Та празновера је и луда и бездушна. Разуман и поштен човек неће на то никад ни помишљати.

23.

Рђав је обичај, што ми многе лекове дајемо у јакој ракији. Жестока пића нису за сваку болест, и не иду уза сваки лек.

24.

Има опет неких народних лекова, који су са свим добри; а има у нас и разборите чељади, која су вешта око болесника. У прекој нужди могу и они бити на руци, па ако баш и не помогну; бар неће наудити.

25.

Таки лек познаје се најбоље по томе, што је са свим прост и — рекао бих — баш од саме природе за то створен;

а така чељад опет, што се никад не хвали, што ништа не крије, и што је и у другим приликама бистра ока и разума.

26.

И свештеник, учитељ или који други од учених и разборитих људи могао би нешто помоћи. Не може — до душе — заменити лекара, али може више знати од неука и проста човека. Бар се не ће повести за каквом празноверицом, која би може бити, могла болесника упропастити.

27.

Свештеника зовемо већ ради »врачевске молитве«, »свештања масла«, »отпуснице«, »причести« и т. д., а овамо га опет питамо: »Како је прво писме у молитви, црвено или црно?« Место те празновере треба да се надамо у помоћ Божју, па ће нас то умирити и укрепити, а свештеника да упитамо, како би се болеснику још могло помоћи?

28.

Тако је и кад водимо болесника манастиру. Вера у Божју помоћ, добар савет паметнијега и искуснијега, промена и чист ваздух могу погдекада помоћи. Али ко може болесника носити манастиру, може га носити и лекару.

29.

И завети су нека вера, па ако нису сасвим неприродни, не ће шкодити. Најбољи је завет у болести и од болести онај кад речемо, да ћемо лекара слушати и здравље чувати, па кад ту реч и одржимо.

30.

Сваком болеснику без разлике најпреча је разумна дворба и нега. То је у полу лек и најпоузданије, што се без лекара може учинити.

31.

У свему је „мера вера“, а то вреди и болеснику. Разуман и искусан човек не ће прегонити, не ће прехитрити, а не ће ни одоцнити.

32.

Отворена рана треба чистоће. Сваки дан испирати и у чисто превијати вреди више, него пустити, да се под мелемима и неопраним крпама рана разједе и уцрвља.

33.

Сечена рана, која зјапи, најбрже и најбоље зарасте, кад ој се рубови добро саставе и приљубе. То је боље од гавеза, ја то зауставља и крв.

34.

Где има вештих људи, могли би већу рану и заштити. Швови не морају бити на близу, само ваља далеко и дубоко захватити, да се не опуче.

35.

Ако се у рани што заломи, ваља vadити. Где је гноја или густе сукрвице, треба их пустити или истиснути.

36.

Пресну крв не треба истискивати, него заустављати.

37.

Мања крволипња из ране обично стане под чврстим, стегнутим завојем или на хладну воду, снег и лед.

38.

Ако крв јаче тргне, добра је рашчешљана труд (губа), стипса, ситно утучена шинарка или хрстова кора. Со, креч, чађ, паучина, духан и т. д. разједају и кваре.

39.

Где крв врца и млазовима избија, ваља одмах прионути, да се заустави. Ако је рана на таком месту, да се на близу главни који дамар (жила), која бије, може притиснути, онда се и то чини. Међутим ваља жилу, из које крв бије, или заврнути или свилом подвезати.

40.

Рану на глави треба добро пазити — особито ако је рањеник одмах после озледе губио свест, или ако је бљубао. Озледа се одмах добро испере, коса унаоколо ошиша, а рана у чисто привије. Болесник се положи у постељу да мирно лежи, а на главу му се међу хладни облози.

41.

За облоге су најудеснији пешкири или убруси. Савију се неколико пута, држе се у хладној води или на леду, исцеле се, па се онда приљубе на оно место, које треба хладити. Да се на телу не угрију, ваља их почешће мењати. За то је најбоље, кад се то ради са два или више пешкира. Док је један на телу, други је на леду па тако наизменце.

42.

Где треба сам лед, ту се ради овако. Истуца се на ситно комађе, па се затвори у бешику (мехур), али тако, да не може процурити. На болесно место метне се један или два листа платна, а врх тога бешика с ледом. Да не прехлади, скида се бар свака два сахата, па се после и опет меће.

43.

Костоломи се не лече мелемима. Ко их не зна уместити у чврсте удлаге (дашчице), да се окрајци и крњаци не могу размицати, боље да их и не тиче. Са удлагама носи се болесник лекару.

44.

Кад се што угане, најбоље је одмах наместити. У нас има људи, који су томе прилично вешти, али ако их није одмах при руци, него се морају тражити, увек је боље водити болесника лекару.

45.

Док се уганути део не намести, ваља га згодно учврстити, да не виси и не кламиће, а зглоб (зглавак) хладним облагати.

46.

Хладни облози помажу и онда, кад се што ушине, натуче, намецка, угруха или приштине. Бол је мањи, а и оток брже спласне.

47.

И за тврде, вреле, црвене и вредовне отоке, чиреве, мицине и набухли најбољи су у први мах хладни облози или лед.

48.

Ако се ипак почне гнојити — ако се н. пр. унутри осети као кљуцање, стрецање и жишкање — треба облагати топлим, док оток не омекне и не „сазре“, да се може прокинути. Чим се отвори, привија се као рана.

49.

Топли облози праве се с кашицама или мандарицама од ланена семена или од брашна. И крпе из топле воде могу послужити. Главно је: влага и топлота.

50.

На ране од ожега може се привијати мелем од зејтина (уља) и кречне воде. Бистра вода од загашена креча и зејтин на поле дају танак жућкаст мелем.

51.

Нагле оспе су болести с ватруштином. Чист ваздух и хладовина годе таким болесницима најбоље.

52.

У болесно око не сме неук ништа сипати ни цедити, па ни сам наш видичак. Испирати га млаком водом, ако гноји или крмељи; облагати га хладним облозима, ако на мах букне и севне; заклонити га од светлости, ако је вредовно и сузи — то је све, што се у први мах сме учинити.

53.

Трун из ока може се исплавити водом, а може се извадити и рубом од чисте махраме. Ако је под капцима, ваља их пажљиво посувратити, то није тешко.

54.

Ни ухо се не сме заливати и засипати којеким лековима. Ако проточи, може се сваки дан млаком водом испирати, да гној не застане.

55.

Ухолаже (т. ј. бубе, које се увуку у ухо) или зрна ваља из уха водом и уљем исплавити. Тек ако не иде, треба их вадити. Само се не сме заилазити силом и дубоко, него врло пажљиво, Справице, којима се заплази, не смеју бити шиљасте или оштре.

56.

Ако коме што крупно у грло или једњаку заседне, ваља одмах прионути да се извади. Болесник се положи на сто потбушке али тако, да му је глава изван руба и к земљи спуштена. У том положају удара се болеснику подланицом за врат или међу плећа, док оно не истури. Гдекоји знају то вадити или згурати танком воштаницом, а гдекоји опет прорашљиком од црна лука (биком). И једним и другим може се успети.

57.

У грлобољи и вратобољи сме се употребити стипса или нишадор, само не на тричане цеве или пера. Растворена стипса у води, вода и ракија, а баш и сама хладна вода помажу, кад се њима почешће грло испира. Око врата међу се влажни али исцеђени завоји, а врх њих се замота сухим.

58.

Ко захвати каку тајну болест, мора одмах тражити лекара, јер ту ми слабо знамо. За први мах ваља се чувати хода и тешка посла. Ако ипак скочи мицина у препони, или ако букне што друго, треба одмах лећи, па оток за први мах облозима или ледом хладити.

59.

Продори или киле (уквара) носе се увек у праћки, т. ј. у потпасачу, који је тако удешен, да не могу на поље ринути. Како се не даду натраг вратити, треба тражити лекарске помоћи.

60.

Кад жени изненада тргне крв, нека се чува хода и посла. При јаком крвотоку треба лећи, те хладним облагати трбу и

крста. Ко је вештији, могао би убризгавати хладне чисте или стипсане воде, а могао би утискивати и чепове од памука, попрашене ситно утуцаном стипсом, шишарком или храстовом кором. Ти се чепови после једнога сахата ваде, па ако је нужде, други међу. Да их је ласно извадити, везују се о подужи, јак конопац.

61.

Кад чељаде изгуби много крви, те побледи, изнемогне или у несвест пада, даје му се јака црна вина (обично с циметом).

62.

Исто се тако ради и кад крв на нос рине. Хлади се чело и затиљак, шмрка се хладна чиста или стипсана вода, прах од стипсе и шишарке, затискују се ноздрве чеповима и т. д. И ту је главно да болесник мирује.

63.

У болестима, где се пропљује или прораче пресна, запенушена, црвена крв, мора болесник мирно лежати. На прса му се међу хладни облози. Не греше ни они, што дају слану воду. Ко прораче крвљу, нека и после тражи лекара за времена.

64.

И крв из шуљева треба заустављати — особито слабуњавом чељадету. Добро је, да болесник сваки дан поседи неко време у хладној води. Много помаже и то, кад се пази, да се тело не запече, да се у перју не лежи, и на меком не седи. Шуљеви не трпе јаке зачине.

65.

Преке грудне болести долазе обично с ватруштином; с протислима (подупром) с једне или с обе стране; с кашљем; с тешким дисањем и т. д. Умерена топлота у болесничкој соби, чист ваздух, слачица, рен или квасац на место, где протискује — то је све, што се без лекара за први мах може наредити.

66.

Најтежи кашаљ је рипавац. Дуже траје, и обично тек онда прође, кад болесник оде из места где га има. Мала деца могу се од њега заценути. Да им је лакше искашљати, треба их подхватити под пазуха, те дићи и напред наћи. Док их тако држимо, ваља једним прстом заићи у грло, и извадити ону слуз, што се тамо нађе, или само дражити ресицу. Не чини ништа, ако се дете и побљује.

67.

Нагле, жешће болести желуца и црева јављају се обично горчином, љутином, подригивањем, штуцањем, муком, повраћањем (бљувањем), запеченим телом, проливом, напетим трбухом и боловима у утроби. У свима тим болестима је прво и најпрече, да се болесник добро чува од јаких тешких јела. Боље је да ништа не једе.

68.

Коме се грсти да бљује а не може, нека проголица ресицу или прстом или брком од перета, па ће успети. И топла, наслана вода може помоћи.

69.

Кад бљување не ће да стане, ваља гутати лед, или облагати жекудац хладним облозима.

70.

Болесници с јаким проливом нека се чувају од јела. Може им се дати јуха с размућеним жуманцетом, јуха од скроба штирке), или ровито јаје. За пиће је добра вода с размућеним беланцетом.

71.

Од кућевних лекова против пролива може се узети црна горка кава, црно опоро вино (с циметом), сок од гуње, дрењине, глогиње и опоре оскоруше (али не воћке). Већ са ситним прашком од шишарке, хростове коре, орашка, слакова корена, срчаника и с другим још јачим нашим лековима не треба брзати.

72.

Где је уз проливање, чупања и гриже по утроби, најбоље је лећи. Мир и постељска топлота ублаже болове. Ако болесник није у ватри, могу му се још на трбух метати сухи топли облози.

73.

За отварање или чишћење довољна је гдекада и сама хладна вода наштицу. И сок од куханих, сувих шљива, ружин мед, горка со, сена, мана и уље од рицина познати су лекови. Ко је вешт, нека покуша кристир с мало уља и топле воде, или сапун — онако као што наше жене раде. Јачих лекова треба се клонити.

74.

Где се покажу они знаци, што долазе уз болести желуца и црева (види 67), па на њих још дође и јака ватруштина, ту је болест озбиљнија.

75.

Ако је трбух — особито под прстима — вредован и напет, главно је да болесник мирно лежи, и да се чува од јела. Болове ублажују хладни облози.

76.

Кад је болесник у жестокој, сухој ватри, те изађе из свести па бунца и скаче, ваља му главу облагати хладним облозима из воде или са леда. Сухо, врело тело болесниково таре се мокрим крпама из воде, или из воде с мало ружина сирћета (оцта), а још је боље, завијати га у мокре чаршаве.

77.

На гдекоју породиљу (бабињачу) наиђе одмах првих дана после порођаја нека жестока огњуштина, а поред тога нека немоћ и болови у трбуху (бабиња грозница). Такој болесници ваља мира и неге као најтежем болеснику, а не повојнице и посете.

78.

Болесној породиљи (бабињачи) најпреча је чистоћа, особито тела и постеље. Како од ње иде, ваља је често изапирати, а по гдекада и изнутра. На вредован трбух међу јој се хладни облози, а за све време болести треба је чувати од јела. И то ваља пазити, да се не запече, и да често мокри.

79.

„Детиње“ (неки кажу: „прикојас“, „грчеви“, „фрас“ и т. д.) није болест за себе, него је само знак неких других промена.

80.

Чим се дете прикојаси, ваља му одмах на главу метати хладне облоге, а на листове слачицу, рен или квасац, и држати га у хладовини и на миру. Ако је запечено, ваља га отворити, и то најбоље кристиром с уљем и млаком водом, или сапуном. Ако пролива, ваља га чувати од јела, давати му јухе од скроба, воде с кухана пиринца (ориза), или воде с размућеним беланцетом, и облагати му трбушчић влажним крпама.

81.

Коме стане мокраћа нека одмах тражи помоћи. Човек не може дуго издржати а да не мокри. Да се не губи време до праве помоћи, ваља болесника посадити у топлу воду, или му метати доле на трбух влажне, топле облоге (н. пр. у топлу воду умочене па исцеђене крпе). На изменце с тиме пуштају се са висине па на бедра болесникова Танки млазеви хладне воде.

82.

Кад чељаде падне у несвест, ваља га одмах положити, раскопчати, и чиста му ваздуха довејавати. Добро је и то, прскати га хладном водом, и мећати му под нос јачине да мирише, н. пр. ружино или обично сирће, дим од нагорела рога или перета и т. д.

83.

Болеснику од падавице не помажу врачања и записи. И то је болест као и друга, па ако је за лечење, излечиће је само учен лекар. Ми морамо само назити, да болеснику не буде што о наступу. Треба га чувати, да се не угрува, да не пане у ватру или у воду, да се у постељи, блату или прабини не угуши и т. д.

84.

Кога капља удари, треба му брзе помоћи. Болесник се одмах распетља, а на главу му се међу хладни облози. Ако је у лицу црвен или модар, може му се и крв пустити. И то је добро, трљати му тело, привијати слачице на листове, и дати му да се добро прочисти.

85.

Ни обамрло новорођенче не треба напустити. Прво је, да му се из уста извади бала и слуз, ако их има. Одмах за тим ваља га неколико пута нагло у вис дићи, па опет доле спустити — а то је најбоље крај отворена прозора. Не помогне ли ни то, ваља га трти, хладним прскати, перетом му ноздре голицати, нос му затиснути, па му у уста свој дах духати, на изменце прса притискивати. Све се то чини, да дете почне дисати.

86.

Дисање може стати и одраслом. Има прилика, где човек само обамре, па тек онда, ако му се не помогне, доиста и умре. Тако може бити код утопљеника, загушених, задављених, обешених и т. д. У таким приликама је најглавније, да се што пре дисање поврати.

87.

Стало дисање повраћа се на више начина. Најпростији и најлакши је овај. Ако се обамрли не поврати на трљање, прскање, дражење носа и ждрела, задахњивање, притискивање и отпуштање прсију и т. д., ваља га одмах положити на леђа, али с прсима и главом на више. Онај, што ради око њега, стане му чело главе, ухвати му опружене руке, дигне их нагло на више, и састави му их над теменом (од при-

лике као да њима хоће да тапше врх главе). Тако их држи неколико тренутака, па их онда опет полако спусти низ слабине. У томе спуштању притисне му прса са стране, па онда исто тако изнова. То се чини сваког свог даха, и сваки пут једнако. Главно је бити стрпљив, и трудити се ма по сахата и више. Гдекада толико треба да се обамрли поврати.

88.

Тако се од прилике ради и са утопљеником. Најпрече је, не губити времена око беспослица (окрећати утопљеника тумбе, трести га „да се вода слегне“, вешати га стрмоглав о дрво и т. д.), него одмах гледати, да се дисање врати. Прво је, да се утопљенику из носа и уста поводи што смета дисању н. пр. песак, љига, блато, водено биље и т. д. Док једни раде око дисања, други га тару топлим сухим чаршавима.

89.

Громом поражена ваља одмах свући, трти, хладном водом прскати и ракијом трљати. Једрима се пушта и крв, а најглавније је, да се врати дисање.

90.

Обешена или угушена ваља одмах раздрешити и на ваздух изнети. Ако је у лицу црвен или модар, може му се и крв пустити. Иначе се ради као и с другим обамрлим.

91.

Смрзнута треба изнајпре сместити на хладно место, трљати га снегом или хладним влажним крпама, па тек кад се мало почне кравити, пренети у топло. И њему је најпрече, да се дисање поврати. Чим се мало раскравио, ваља га трљати сухим, врелим крпама, и давати му топло вино.

92.

Рану од бесног пса најбоље је одмах ижећи.

93.

То исто ваља и кад упекне љута гуја. Болеснику се даје јака ракија.

94.

Ко се сирџиком трвао, ваља му одмах дати 10 до 15 јаја, или подоста млека.

95.

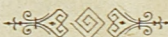
Цеђом или кречом отровану може се помоћи уљем (зејтином), сирћетом (оцтом), млеком, сланом водом, и грумењем од леда. На желуцац се међу хладни облози.

И ко све ово зна, нека нипошто не држи да много зна, и да може без лекара. То је тек прва помоћ за крајњу нужду, и само за случај, где никако нема лекара. Гдегод није то, нека се неук не упушта у лечење.

Да опет сељак у тој крајњој нужди не гине са свога незнања и са своје празновере, треба да научи бар најглавније. То мало знања и бистар разум упутиће га одмах на праве путе, и избавити од толико беда.

„Авизан на пола скацулан.“

(Народна пословица.)

БИРА СРЕЋНЕ ДАНЕ

Наш пријатељ Марко Жарић	И деца се завољеше,
Тражи снаху на све стране,	Посао се добро сврши
Рад је сина да ожени	Те и прстен одмах беше.
Али бира срећне дане.	Дошли кући; пламте пушке,
Теча Раша нашао му	Та кућа је сва весела.
Добру цуру, добра рода,	На пуцњаву, на певанку
Само што је подалеко —	Срикало се пола села.
Око пола дана хода;	Ту се једе, ту се пије;
„Но сад Марко, у Уторак,	Старо вино ватра сева.
Рек'о ти је прика Рада:	Чика Марко весео је
Да на углед дете водиш,	Игра с децом и попева.
Јер он ти се тада нада.“	Дај прангију! Старац виче,
Марко не хте у Уторак	И прангија часом ту је,
Што несрећан то дан беше,	И момци је добро пуне
Већ одреди за Недељу. —	На далеко одјекује.
Ал' девојку ту узеше.	Тако, тако! вели старац
Хајд' сад опет другу тражи,	На далеко нек' се чује:
И нађе се онде близу,	Када Жарић сина жени
Сат, два, хода од њега је	И кад снаху прстенује.
И дуката има низу.	
Сви је хвале: лепа млада,	
Добра, вредна, к'о дрен здрава;	И венчање свршило се.
Разборита и честита	За причу је свадба била:
Та светиња то је права.	У срећан дан започета
И одоше у Недељу	А млада је свима мила.

*

По венчању није прошло
Пет месеци и дан више,
Ал' честиту младу ову
Неке муке сковитлише.
Скупило се више жена
Па већају и лек траже,
Јадна млада узмучена
Не зна бôљу да им каже.
И таман се баба Ђука
Мудра жена, сети шта је:
„Нагазила“ вели она,
Па дај воду да обаје!

Крњево.

Док је баба там' у кући
Воду жаром прекрстила,
И млада се беше 'вамо
С' боловима раскрстила.
У срећан дан испрошена
Па родила срећно сина
Лепо, пуно невинашце
Гледати га је милина.
Чика Марко кад је чуо
Од муке је боловао;
Нит' је срећне, нит' несрећне
дане, више веровао . . . .

Поп Јова.

Т Е Л Е Г Р А Ф

У Србији има телеграфских штација државних, железничких и паробродских.

За депеше од 10 речи, рачунећи у томе и адресу и потпис наплаћује се такса 50 пр. д., а преко 10 речи за сваку реч још 5 пр. Депеша мања од 10 речи, равна је такси депеше од 10 речи.

Такса за одговор наплаћује се према броју речи, а ако је само казано да се одговор плаћа, онда се 50 пр. дин. наплаћује.

П О Ш Т А

1. Пошта за писма. — Носи обична и препоручена писма, печатане списе, мустре од робе, нсвине, естафете, дописне карте, поштан. упутнице и службену преписку државних надлештава.

2. Обично писмо од 50 гр. тежине плаћа се 10 п. и то: за Угарску; а за Аустрију 15 пр. За већу тежину плаћа се на сваким 15 грама још толико.

Тежина писма може бити највише од 1 килограм

Препоручена писма. За Србију довољно је једним печатом на средини запечатити. За препоруку (прост рецеписе) плаћа се 20 пр а за повратни још 20 пр. Накнада од 23.50 динара даје се за изгубљено препоручено пошиљање за Србију, а за иностранство дин. 50.

Дописне карте за Србију, просте коштају 5 пара, са плаћеним одговором 10 пара. За међународну радњу плаћа се 1 дин. и 20 пара.

Упутнице исплаћују поште ономе на кога су упућене. За то се наплаћује до 25 дин. 40 пр. од 25. до 50 дин. 60 пр., од 50 до 100 дин. 80 пр., од 100 до 200 дин. 1. дин. од 200 до 300 дин. 1.20 дин. од 300 до 500 дин. 1.40 динар.

За телеграф. упутницу плаћа се још и такса за депешу.

3. Поштом за аманете отправљају се пошиљања од вредности новаца, драгоцености, робе, књига и пошиљака са доплатом.

Преобраћање ока у килограме и грамове

ока	кило- грама	грама	ока	кило- грама	грама	ока	кило- грама	грама
1	чини	1 и 280	18	чини	23 и 40	35	чине	44 и 800
2	"	2 и 560	19	"	24 и 320	36	"	46 и 80
3	"	3 и 840	20	"	25 и 600	37	"	47 и 360
4	"	5 и 120	21	"	26 и 880	38	"	48 и 640
5	"	6 и 400	22	"	28 и 160	39	"	49 и 920
6	"	7 и 680	23	"	29 и 440	40	"	51 и 200
7	"	8 и 960	24	"	30 и 720	41	"	52 и 480
8	"	10 и 240	25	"	32 и —	42	"	53 и 760
9	"	11 и 520	26	"	33 и 280	43	"	55 и 40
10	"	12 и 800	27	"	34 и 560	44	"	56 и 320
11	"	14 и 80	28	"	35 и 840	45	"	57 и 600
12	"	15 и 360	29	"	37 и 120	46	"	58 и 880
13	"	16 и 640	30	"	38 и 400	47	"	60 и 160
14	"	17 и 920	31	"	39 и 680	48	"	61 и 440
15	"	19 и 200	32	"	40 и 960	46	"	62 и 720
16	"	20 и 480	33	"	42 и 240	50	"	64 и —
17	"	21 и 760	34	"	43 и 520			

Преобраћање килограма у оке и драмове

кило- грама	ока	драма	кило- грама	ока	драма	кило- грама	ока	драма
1	чине	и 312 и по	18	чине	14 и 25	35	чине	27 и 137 и по
2	1 и	225	19	14 и	337 и по	36	28 и	50
3	2 и	137 и по	20	15 и	250	37	28 и	362 и по
4	3 и	50	21	16 и	162 и по	38	29 и	275
5	3 и	362 и по	22	17 и	75	39	30 и	187 и по
6	4 и	275	23	17 и	387 и по	40	31 и	100
7	5 и	187 и по	24	18 и	300	41	32 и	12 и по
8	6 и	100	25	19 и	212 и по	42	32 и	325
9	7 и	12 и по	26	20 и	125	43	33 и	237 и по
10	7 и	325	27	21 и	37 и по	44	34 и	150
11	8 и	237 и по	28	21 и	350	45	35 и	62 и по
12	9 и	150	29	22 и	262 и по	46	35 и	375
13	10 и	62 и по	30	23 и	175	47	36 и	287 и по
14	10 и	375	31	24 и	87 и по	48	37 и	200
15	11 и	287 и по	32	25 и	—	49	38 и	112 и по
16	12 и	200	33	25 и	312 и по	50	39 и	25
17	13 и	112 и по	34	26 и	225			

96 298

